

SZAKDOLGOZAT

Visontai Réka

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Károly Róbert Campus

Pénzügy és számvitel alapképzési szak

**A HELYI ADÓK SZEREPE GYÖNGYÖSTARJÁN
ÖNKORMÁNYZATÁNAK ÉLETÉBEN**

Belső konzulens: Dr. Tóth Eszter Ilona
egyetemi docens

Belső konzulens **Befektetési, Pénzügyi és**
intézete/tanszéke: Számviteli Tanszék

Készítette: Visontai Réka

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	4
2. AZ ADÓ FOGALMA, FUNKCIÓI ÉS A HELYI ADÓZTATÁS ELVEI.....	6
2.1. A vagyoni típusú adók szerepe a helyi adórendszerben	7
2.1.1. Az építményadó	7
2.1.2. A telekadó	8
2.2. Kommunális jellegű adók.....	9
2.2.1. Magánszemélyek kommunális adója	9
2.2.2. Az idegenforgalmi adó szerepe a helyi adórendszerben	10
2.3. A helyi iparüzési adó szerepe a helyi adórendszerben	12
2.4. Egyéb speciális adók	14
3. A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK JOGI ÉS SZERVEZETI MŰKÖDÉSE MAGYARORSZÁGON.....	17
3.1. Történeti háttér, jogállás és az önkormányzatok feladatai és szervezeti felépítése	17
3.2. Az önkormányzati finanszírozás	18
3.3. Döntéshozatal és ellenőrzés	19
4. GYÖNGYÖSTARJÁN KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK BEMUTATÁSA	20
4.1. Gyöngyöstarján és önkormányzata	20
4.2. Gyöngyöstarján önkormányzat beszámolónak bemutatása	21
5. GYÖNGYÖSTARJÁN KÖZSÉG HELYI ADÓBEVÉTELEI	30
5.1. Önkormányzati rendelet áttekintése	30
5.2. Az adók beszedésére és fizetési kedvezményekre vonatkozó szabályok áttekintése	31
5.3. Helyi adók szerepe Gyöngyöstarján önkormányzat életében.....	32
6. A GÉPJÁRMŰADÓ ÖSSZEGÉNEK KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSBE HELYEZÉSÉNEK HATÁSAI.....	38
7. ADÓERŐSSÉGI MUTATÓ	40
7.1. Az adóerősségi mutató fogalma, jelentősége	40
7.2. Az adóerősségi mutató számítása	41
8. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK	43
8.1 Következtetések.....	43
8.2. Javaslatok a helyi adóztatás és gazdálkodás hatékonyságának növelésére	44
ÖSSZEFOGLALÁS.....	46
IRODALOMJEGYZÉK.....	47
TÁBLÁZATOK ÉS ÁBRÁK JEGYZÉKE	49

1. BEVEZETÉS

A helyi adók rendszere a magyar önkormányzati gazdálkodás egyik legfontosabb pillére. Az önkormányzatok számára a helyi adók biztosítják azt a saját bevételi forrást, amely lehetővé teszi a közfeladatok ellátását, a településfejlesztést, valamint a település lakosainak életminőségi javulását. A helyi adóztatás nem csupán pénzügyi eszköz. A demokratikus önkormányzatiság egyik alapvető intézménye, hisz a helyi közösség dönthet, hogy milyen mértékben és milyen formában járul hozzá a közösségi költségek fedezéséhez.

A helyi adók szabályozásának alapját az 1990. évi C. törvény a helyi adókról (Htv.) képezi, amely megteremteti az önkormányzatok számára a jogi keretet az adópolitikájuk kialakításához. A törvény meghatározza az adónemek típusait, az adóztatás korlátait és az önkormányzati döntéshozatal lehetőségeit. A Htv. hatályba lépése óta eltelt több mint harminc év alatt a helyi adórendszer folyamatosan fejlődött, igazodva a gazdasági, társadalmi és politikai változásokhoz. Az önkormányzatok ma már nemcsak az állam által nevesített adónemeket vetik ki, mint az építményadó, telekadó, kommunális adó, idegenforgalmi adó és iparüzési adó, hanem 2015 óta lehetőségük van települési speciális adók bevezetésére is, amelyek a helyi sajátosságokhoz igazodó, egyedi adóztatási formákat tesznek lehetővé.

Az önkormányzatoknak egyre nagyobb kihívást jelent a stabil költségvetési egyensúly fenntartása. A globális gazdasági folyamatok, a központi források csökkenése és az új feladatok megjelenése arra ösztönzi a településeket, hogy hatékony és igazságos helyi adópolitikát alakítsanak ki. A helyi adók vizsgálata így nem csupán pénzügyi, hanem társadalompolitikai szempontból is releváns: tükrözi a település fejlettségét, gazdasági erejét és a lakosság közteherviselési hajlandóságát. A helyi adók rendszere kulcsszerepet játszik a magyar önkormányzati gazdálkodásban, ezért fontosnak tartottam e terület mélyebb megismerését. A témát azért választottam, mert a helyi adózás nem csupán gazdasági, hanem társadalmi és politikai jelentőséggel is bír: közvetlenül befolyásolja az önkormányzatok működőképességét, a települések fejlesztési lehetőségeit, valamint a lakosság életminőségét. Érdekes számomra, hogy miként tudnak a települések a jogszabályi keretek között saját adópolitikát kialakítani, és hogyan érvényesül ebben a helyi autonómia.

A helyi adós témaválasztásomat az is indokolta, hogy napjaink gazdasági kihívásai – például a központi források csökkentése és az önkormányzatokra nehezedő új feladatok – még inkább előtérbe helyezik a helyi adó szerepét a pénzügyi stabilitás biztosításában. Úgy vélem, hogy

a helyi adóztatás vizsgálata hozzájárul annak megértéséhez, hogy hogyan teremthető meg az önkormányzatok fenntartható, és igazságos működése egy változó gazdasági környezetben.

A dolgozatom célja a helyi adók magyarországi rendszerének bemutatása, különös tekintettel azok szerkezetére, funkcióira és a települési autonómia érvényesülésére. A dolgozatom elemzi a főbb adónemeket, kiemeli a speciális, helyi szinten megjelenő adóztatási gyakorlatokat, valamint értékeli a helyi adók szerepét az önkormányzati pénzügyi stabilitás és a társadalmi igazságosság szempontjából.

2. AZ ADÓ FOGALMA, FUNKCIÓI ÉS A HELYI ADÓZTATÁS ELVEI

Benjamin Franklin, amerikai és politikus, író azt mondta, hogy: „Ezen a világon semmiről sem mondhatjuk, hogy biztos, kivéve a halált és az adót.” Az adó fogalma: A legáltalánosabb megfogalmazás szerint az adó olyan kötelező jellegű, vissza nem térülő, visszafizetés nélküli befizetési kötelezettség, amelyet az állam vagy annak felhatalmazása alapján más szerv hajt be meghatározott mértékben és időben. (Lakatos, 2025)

Az adó funkciói szerint megkülönböztetünk három gazdasági funkciót. A *fedezeti funkció* talán a legfontosabb, hiszen az önkormányzat fedezetek biztosítása miatt van fenntartva, ezáltal az állami rendszerek működését és az államháztartás egyensúlyát biztosítja. Az adókat és adókedvezményeket az önkormányzat a piaci szereplők magatartásának befolyásolására is használhatja, tehát *befolyásolási funkcióval* is bír. Ha igény merül fel egyes viselkedésformák szankcionálására, akkor megoldás lehet az ehhez kapcsolódó adók megemlése. Az adókedvezmény pedig ezzel ellentétesen ösztönző hatással lehet. A harmadik funkció a *jövedelmek újraelosztása vagy arányosítási funkció*, mely az állam egyik legfontosabb feladata. (Bódi, 2021)

A helyi adózásnak vannak általános elvei, egyrészt meg kell felelnie az *általánosság követelményének*, vagyis amennyiben a különböző adónemek adóalanyisági kritériumai adottak akkor az adók minden természetes személyre és szervezetre kiterjedjenek. Az *egyenlőség elve* az egyenlő feltételek szerinti adózást jelenti, tehát egyenlő elbánás elvét foglalja magában. Olyan adórendszer kiépítésére törekszik, mely nem tesz különbséget az állampolgárság, nem, faj, bőrszín, megkülönböztetésében. Az *arányosság elve* jelenti a teljesítőképesség szerinti adóztatás feltételét, másrészt jelenti azt a gazdasági forrást, melyet a szabályozás során kötelező megadni. Az *arányos közterherviselés elve* pedig azt jelenti, hogy minden befizetési kötelezettséggel rendelkező a jövedelmi és vagyoni helyzete alapján fizessen. A *törvényesség* a helyi adórendszer esetében nagyon fontos elv, hiszen az önkormányzatok adóztatása törvényi keretek között mozoghat, magában foglalva az alul- és túladóztatás tilalmát. A méltányosság két szempontból is nagyon fontos a helyi adóztatásban, egyrészt az azonos adóerővel rendelkező személyek egyenlő összegű adó befizetésére legyenek kötelezettek, másrészt pedig a nagyobb adóerővel rendelkező személyek legyenek kötelesek nagyobb arányban hozzájárulni a közterhekhez. (Feik, 2019)

A helyi adókról szóló törvény (továbbiakban: Htv.) szerint az adónemek három típusba sorolhatóak. Vagyoni típusú adó, kommunális jellegű adó, valamint helyi iparüzési adó. A vagyoni típusú adók körébe tartozik az építményadó és a telekadó, míg a kommunális adókhoz sorolható a magánszemélyek kommunális adója és az idegenforgalmi adó. Továbbá be fogok mutatni úgynevezett speciális adókat is, mint a helyi adók negyedik típusa. Ezek olyan helyi adók, melyek nem általánosak inkább érdekességek. (1990. évi C. törvény a helyi adókról (Htv.) <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99000100.tv> 2025.10.19)

2.1. A vagyoni típusú adók szerepe a helyi adórendszerben

A vagyoni típusú adók a helyi adóztatás egyik legfontosabb, ugyanakkor legtöbbet vitatott csoportja. Nem a jövedelemhez vagy forgalomhoz, hanem a vagyontárgy meglétéhez kapcsolódnak, tehát az adó alapját a tulajdonolt vagyon, azaz ingatlan, telek, egyéb vagyontárgy képezi. Az 1990. évi C. törvény a helyi adókról (Htv.) két ilyen adót nevez meg: az építményadót és a telekadót. Állami Számvevőszék (2023): A helyi vagyoni típusú adók és az önkormányzati bevételek összefüggései. (Állami Számvevőszék (2023): A helyi vagyoni típusú adók és az önkormányzati bevételek összefüggései. https://www.asz.hu/en/doc_year/2023 2025.10.10.)

2.1.1. Az építményadó

Az építményadó a településen lévő ingatlanok után fizetendő adó, melynek célja, hogy az ingatlan tulajdonosai arányosan hozzájáruljanak az önkormányzat által nyújtott közszolgáltatások finanszírozásához. Az adó önkormányzati hatáskörben vezethető be, a Htv. 11–16. §-ai alapján. Ingatlan vagyontárgyakhoz kapcsolódik, mely lehet lakóház, iroda, üzlet, tehát olyan épület vagy épületrész, mely a település területén helyezkedik el, viszont nem soroljuk ide a törvény által mentesített objektumokat, mint például a közterületek, templomok vagy közhasznú szervezetek tulajdonait. (Heizer-Kiss, 2014)

Az ingatlanok épített részére kivetett helyi adó, amely a lakóépületek és nem lakóépületek után fizetendő. Ebben az esetben az adóalany általában a tulajdonos vagy az ingatlan hasznélvezője, abban az esetben, ha ez a két személy különbözik. Az adóalap kétféleképpen állapítható meg. Tételesen a hasznos ingatlan alapterülete után négyzetméterben vagy pedig értékalapon az ingatlan korrigált értéke alapján. A Htv. felső korlátja szerint 2024-ben tételes adó esetén 1.100 Ft/m²/év, értékalapú adó esetén a korrigált forgalmi érték 3,6%-a lehet a

legmagasabb mérték. A helyi önkormányzatok élhetnek azzal a lehetőséggel, hogy ennek a mértékét ő állapítsa meg a lakóingatlanokra és a nem lakóingatlanokra.

Az önkormányzatok helyi rendeletben szabályozhatják a mentességeket, például lakott lakóingatlanok részleges vagy teljes mentessége, nonprofit vagy közhasznú szervezetek tulajdonai, mezőgazdasági célú épületek, melléképületek esetében. Az építményadó különösen városi környezetben jelentős, ahol a beépítettség nagy, és az önkormányzatnak magas a közszolgáltatási kiadása. A bevételek stabilak, de nem növekvők, mivel az adóalap, azaz ingatlan mérete vagy értéke ritkán változik. (Kecső, 2024)

2.1.2. A telekadó

A vagyoni típusú adó másik alapja a telekadó, azaz a beépítetlen ingatlanokra, telkekre kivetett adó, amelyet a Htv. 17–20. §-ai szabályoznak. Vannak olyan önkormányzatok, ahol különbséget tesznek a beépítetlen telek, gazdasági területek és külterületek között. A telekadó célja kettős. Egyrészt természetesen fix bevételi forrást jelent az önkormányzatnak, másrészt városrendezési és ösztönző funkcióval is bír, hiszen a beépítetlen telkek megadóztatásával a tulajdonosokat fejlesztésre és/vagy hasznosításra készíti, hozzájárulva ezzel a település fejlődéséhez.

Ez esetben az adó alanya a telek tulajdonosa, az adó tárgya pedig minden beépítetlen fölterület, földrészlet, ami településen belül helyezkedik el. Azonban külterületi vagy mezőgazdasági hasznosítású földekre ez az adó nem alkalmazható. A telekadó kivethető tételesen a telek területe után, tehát négyzetméter-alapja után. Kivethető értékalapon, azaz a telek korrigált forgalmi értéke alapján. A Htv. 2024-ben megállapított felső korlátja a tételesen kivetett terület után 200 Ft/m²/év, valamint értékalapon 3% az adóalap maximuma.

Mentességet kaphat például az építési tilalom alatt álló telek, a közhasznú, közterületi célokat szolgáló földrészlet, vagy a mezőgazdasági célú hasznosításra kijelölt terület. Az önkormányzat a telekadó esetében is beépítésre szeretné ösztönözi a telek tulajdonosát az arra kivetett adóval. A telekadó különösen a gyorsan fejlődő településeken játszik fontos szerepet, mert elősegíti a városrendezési folyamatokat és a telekspekuláció visszaszorítását. (Kovács A. , 2021)

A vagyoni típusú adók rendszerét több szempontból éri kritika. Az adó mértéke sok esetben független a tulajdonos jövedelmi helyzetétől, tehát ha valakinek a tulajdonában áll egy nagy ingatlan, akár vásárolta vagy örökölte azt, sajnos senki nem fogja figyelembe venni a jövedelmi helyzetét az adó kivetésekor. Ez felvet arányossági kérdéseket. Magyarországon az építmény- és telekadó jellemzően tételes, nem pedig forgalmi értéken alapuló, így nem tükrözi a vagyoni különbségeket, vagyis vehetünk két teljes mértékben ugyanakkora ingatlant, ugyanannyi adót kell fizetnie annak, aki felújította azt és karban tartja és az is, akinek ez nem áll módjában, akár egy lelakott ingatlant birtokol. A Htv. felső mértékei miatt ezek az adók korlátozott bevételi potenciállal bírnak. Bár van szabadsága az önkormányzatnak, hogy a fizetendő adó mértékét csökkentse, nem haladhatja meg annak maximális értékét. Ennek ellenére a vagyoni típusú adók fontos szerepet töltenek be az önkormányzati pénzügyi önállóságban, mert stabil, előre tervezhető bevételeket biztosítanak, és helyi szinten is erősítik a „használó fizet” elvet.

2.2. Kommunális jellegű adók

Kommunális jellegű adók közé tartozik a magánszemélyek kommunális adója, valamint a helyi idegenforgalmi adó. A kommunális adók a település közszolgáltatások finanszírozásához kapcsolódnak, ide tartozik például a hulladékszállítás, közvilágítás, utak karbantartása. Az idegenforgalmi adó pedig szintén fontos helyi gazdaságpolitikai eszköz, amely segíti az önkormányzatokat a turizusból származó terhek részbeni ellentételezésében, valamint a látogatók által okozott infrastruktúrahasználathoz kompenzálásában. (1990. évi C. törvény a helyi adókról (Htv.), 2025)

2.2.1. Magánszemélyek kommunális adója

Megkülönböztetjük a magánszemélyek kommunális adóját, mely lakóingatlanok után vehető ki, valamint a vállalkozók kommunális adóját, ez utóbbi ma már sok helyen nem jellemző, mert a helyi iparüzési adó váltotta fel. Kommunális adót egy lakás, lakóház vagy más ingatlan tulajdonosa fizet, mely az adott településen található, valamint ide tartozik még a nyaraló is, attól függetlenül, hogy a tulajdonosa nem állandó lakóként használja azt. Az adó tárgya az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni érdek, azaz maga a lakás, lakóház vagy más ingatlan. Az önkormányzat ennek az adónemnek az esetében is saját hatáskörében dönti el, hogy bevezeti-e a kommunális adó, ha igen, annak mekkora legyen a mértéke, valamint, hogy milyen mentességet vagy kedvezményt ad. Van azonban egy felső határ, melyet a Htv. meghatároz,

2024-ben például a magánszemély kommunális adója legfeljebb 17.000 forint/év lehet egy ingatlan után, azonban az önkormányt dönthet alacsonyabb összegről is.

Az adó alapja ebben az esetben nem az ingatlan értékétől függ, mint ahogy ezt a vagyoni típusú adónál láthattuk, hanem tételesen ingatlanonként vagy adóalanyonként állapítanak meg. Ahogyan azt az előbb is említettem, az önkormányzat dönthet mentességről vagy kedvezményről magánszemélyek kommunális adójának esetében, melyet önkormányzati rendeletben adhat. Három mentességet/kedvezményt különböztetünk meg. Személyi mentességet például nyugdíjasok, nagycsaládosok vagy fogyatékkal élők esetében; tárgyi mentességet nem lakott ház bontás alatt álló ingatlan esetében; részleges kedvezményt bizonyos jövedelemhatár alatt élőknek. (Kovács A. , 2021)

Az adóalany adat bejelentési kötelezettséggel tartozik, amikor az adókötelezettség keletkezik, tehát ad adott ingatlan megvásárlásakor. Az adót évente két részletben kell fizetni, ennek időpontjai március 15. és szeptember 15. Az önkormányzat részéről ez egy stabil és kiszámítható bevételi forrás, gyakran kisebb településeken alkalmazzák, ahol nincs jelentős iparüzési adóbevétel és ez a bevétel helyi célokra fordítható, például közterület-karbantartásra, útfelújításra vagy közvilágításra. (Állami Számvevőszék (2022): Az önkormányzatok saját bevételeinek helyzete és kockázata.)

Szakirodalomban gyakori kritikaként merül fel, hogy korlátozott bevételi lehetőséget jelent az önkormányzatoknak, hiszen a maximálisan kivethető összeg viszonylag alacsony, így nem jelent nagy bevételt a településnek. Ez felvet még egy problémát, mely az igazságossági kérdés abból a szempontból, hogy az adó mértéke nem függ az ingatlan értékétől vagy a tulajdonos jövedelmétől, tehát aránytalan lehet. Adminisztratív terhet is jelent, hiszen a kisebb önkormányzatoknál a kivetés és a nyilvántartás is emberi erőforrást igényel. (KSH (2023): Önkormányzati bevételek és kiadások statisztikai évkönyve.)

2.2.2. Az idegenforgalmi adó szerepe a helyi adórendszerben

Az idegenforgalmi adó a helyi adók egyik sajátos formája, amelyet a turisztikai tevékenységekhez kapcsolódóan vethet ki az önkormányzat. Az adó célja kettős: egyrészt bevételi forrást biztosít a turisztikai infrastruktúra fejlesztésére és fenntartására, másrészt hozzájárul a településre látogató vendégek által igénybe vett közszolgáltatások költségeihez. (1990. évi C. törvény a helyi adókról (Htv.) A jogi alapját a 1990. évi C. törvény a helyi adókról (Htv.) teremti meg, amely az idegenforgalmi adót a helyi adók önálló kategóriájaként

szabályozza a törvény 30–33. §-aiban. Az adó bevezetése minden esetben önkormányzati döntésen alapul, vagyis nem kötelező jellegű, hanem fakultatív bevételi eszköz.

Az adó alanya az a természetes személy, aki a település területén nem állandó lakosként szállást vesz igénybe, vagyis ideiglenesen tartózkodik ott. Az adó tárgya a tartózkodás, pontosabban a fizetett vendégéjszakák száma vagy az eltöltött időszak. Az adót a szálláshelyszolgáltató szedi be a vendégtől, majd befizeti az önkormányzat részére. Így az adó közvetlenül a vendéget terheli, de adminisztratív kötelezettsége a szolgáltatót érinti. (MTÜ, 2023)

Az idegenforgalmi adó kétféle módon állapítható meg. Az egyik a vendégéjszakák száma alapján tételes formában pl. 500 Ft/éj, a második a tartózkodás alapú, százalékos formában, tehát a fizetett szállásdíj legfeljebb pl. 4%-a lehet az adó alapja. Az önkormányzatok a saját rendeletükben dönthetik el, hogy melyik formát alkalmazzák, illetve meghatározhatják az adó pontos mértékét és az esetleges mentességeket is.

A Htv. alapján az idegenforgalmi adó alól mentes lehet a 18. életévét be nem töltött személy, a tanulmányai folytatása miatt a településen tartózkodó diák, a gyógykezelés céljából tartózkodó beteg, a településen állandó lakcímmel rendelkező személy, valamint a szolgálati kötelezettség teljesítése miatt ott tartózkodó egyén. Ezen felül az önkormányzatok saját hatáskörben további mentességeket is megállapíthatnak, például bizonyos szezonális kedvezményeket vagy turisztikai fejlesztési ösztönzőket.

Az idegenforgalmi adó az egyik legfontosabb turisztikai típusú helyi adó, amely jelentős bevételi forrást biztosít azoknak az önkormányzatoknak, ahol erős a vendégforgalom, például Balaton-parti, fürdővárosok, történelmi városok. Az ebből származó bevételt az önkormányzat helyben tarthatja, de a központi költségvetés turisztikai támogatással kiegészítheti (korábban ez az ún. IFA-kompenzáció vagy turizmusfejlesztési hozzájárulás formájában történt).

A bevételek felhasználása jellemzően turisztikai infrastruktúra fejlesztésére (strandok, parkolók, sétányok), kulturális és szabadidős programok szervezésére, települési marketingre és turisztikai promócióra, közterületek és zöldfelületek fenntartására irányul. (Állami Számvevőszék (2022): Az önkormányzatok turisztikai bevételeinek ellenőrzése.)

A szakirodalomban az idegenforgalmi adóval kapcsolatban több gazdasági és társadalmi vita is megjelent. Szezonális kitettség: a bevételek döntően a nyári hónapokban realizálódnak, így

a források erősen időszakosak. Adminisztrációs teher: a szállásadók számára az adatszolgáltatás és befizetés folyamata többlet terhet jelenthet. Adóelkerülés problémája: a rövid távú, online szállásadás (pl. Airbnb) miatt az önkormányzatoknak nehézséget okoz a teljes körű adóbeszedés. Pandémiás hatások: a COVID-19 időszakában az idegenforgalmi adó-bevételek gyakorlatilag megszűntek, ami rávilágított a települések turizmusfüggőségére.

A COVID–19 világjárvány idején a turizmus súlyos visszaesése miatt a magyar kormány több gazdaságvédelmi intézkedést vezetett be a turisztikai szektor megsegítésére. Ennek részeként 2020-ban és 2021-ben törvényileg felfüggesztették az idegenforgalmi adó (IFA) beszedését. A 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet értelmében a szálláshely-szolgáltatók ugyan továbbra is kötelesek voltak nyilvántartani a vendégéjszakák számát, azonban az önkormányzatok részére az IFA-t nem kellett megfizetniük, és az állam az így kieső bevételt részben kompenzálta. A rendelkezés célja az volt, hogy enyhítse a szálláshely-szolgáltatók pénzügyi terheit, és támogassa a turisztikai ágazat túlélését a járvány okozta gazdasági nehézségek idején.

(https://perepo-dolgozat.uni-pannon.hu/id/eprint/25784/1/szintai_1%C3%A1szl%C3%B3_2021jan_publikus.pdf

2025.10.10.)

2.3. A helyi iparűzési adó szerepe a helyi adórendszerben

A helyi iparűzési adó (HIPA) a magyar önkormányzati adórendszer legjelentősebb bevételi forrása, amely a helyi önkormányzatok gazdálkodásában kiemelt szerepet tölt be. A jogalapját – a többi helyi adóhoz hasonlóan – a 1990. évi C. törvény a helyi adókról (Htv.) biztosítja. Az iparűzési adó a Htv. 35–44. §-ai között nyer részletes szabályozást.

Az iparűzési adó bevezetése nem kötelező, de a települési önkormányzatok túlnyomó többsége él ezzel a lehetőséggel, mivel a bevétel helyben marad, és az önkormányzatok fejlesztési, fenntartási és közszolgáltatási feladataihoz járul hozzá. (1990. évi C. törvény a helyi adókról (Htv.))

Az adó alanya minden olyan vállalkozó, aki a település közigazgatási területén állandó vagy ideiglenes jelleggel gazdasági tevékenységet folytat. A törvény értelmében vállalkozónak minősül az egyéni vállalkozó, gazdasági társaság, szövetkezet, egyes jogi személyek vállalkozási tevékenysége, külföldi vállalkozás magyarországi telephelye. (Kovács A. , 2024)

Az adó tárgya a vállalkozó által végzett állandó vagy ideiglenes iparűzési tevékenység, amelynek célja jövedelemszerzés. Az adó alapja a vállalkozás nettó árbevételéből kiindulva

kerül meghatározásra. Az iparüzési adó alapját a vállalkozó nettó árbevétele képezi, csökkentve a következő elismert tételekkel: az eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ), az alvállalkozói teljesítések értéke, az anyagköltség, a közvetített szolgáltatások értéke. Ezen csökkentések célja, hogy az adó alapja a helyben képződő hozzáadott értéket tükrözze, vagyis azt a gazdasági eredményt, amely ténylegesen a településhez köthető. (Tóth, 2024)

Az iparüzési adó maximális mértékét a Htv. 2%-ban határozza meg. Az önkormányzat rendeletben dönthet arról, hogy bevezeti-e az adót, és milyen mértékben állapítja meg azt például 1,5%, 1,8% vagy a maximális 2%. Kisebb települések gyakran kedvezményes kulccsal élnek, hogy vállalkozásbarát környezetet teremtsenek. A járványügyi időszakban (2021–2022) a kormány ideiglenesen 50%-ra csökkentette a mikro-, kis- és középvállalkozások HIPA-terhét, ami jól mutatta az adó gazdaságpolitikai súlyát. (https://www.asz.hu/dokumentumok/Elemzes_KT_2024Ifelev.pdf 2025.10.18)

Az adó önadózással kerül megfizetésre, tehát a vállalkozó maga számolja ki, vallja be és fizeti meg az önkormányzat felé. A bevallás határideje a tárgyévet követő év május 31. A HIPA-bevallás országosan egységes formában történik az állami adóhatóságon (NAV) keresztül, amely továbbítja az adatokat az érintett önkormányzatnak. Az adóelőleget jellemzően két részletben kell megfizetni: március 15-én és szeptember 15-én.

A törvény szerint az önkormányzat rendeletben adhat részleges vagy teljes mentességet, jellemzően kisvállalkozások, egyéni vállalkozók számára, vagy bizonyos árbevételi határ alatt például 2,5 millió forintos bevételig. A Htv. 39/C. § szerint az adóalap-megosztás is lehetséges több település között, ha a vállalkozás több helyen működik — ez biztosítja a bevétel igazságos területi elosztását.

A HIPA a legnagyobb súlyú helyi adó Magyarországon. A KSH adatai szerint 2023-ban az önkormányzatok saját bevételeinek több mint 60%-a ebből az adónemből származott. A legnagyobb bevételt természetesen a nagyobb városok és ipari központok (pl. Budapest, Győr, Debrecen, Székesfehérvár) realizálják, de az adó kisebb településeken is meghatározó szerepű. (Állami Számvevőszék (2022): Az önkormányzatok saját bevételeinek ellenőrzése.)

Az iparüzési adó bevételei az önkormányzatok számára lehetővé teszik a gazdasági fejlesztések finanszírozását, az infrastruktúra fenntartását és bővítését, valamint a helyi közszolgáltatások biztosítását.

A HIPA-val kapcsolatban számos szakmai vita alakult ki. Kettős adóztatás jelleggel kapcsolatban a vállalkozások szerint a nettó árbevétel alapú adózás a nyereségadó mellett aránytalan terhet jelenthet. Területi különbségek miatt a gazdaságilag fejlettebb települések sokkal több bevételhez jutnak, ami fokozza a regionális egyenlőtlenségeket. Adminisztrációs teher, hiszen az adóalap-megosztás és bevallás bonyolult, főleg több telephely esetén. Ezen problémák ellenére a helyi iparűzési adó a magyar önkormányzati pénzügyi rendszer alapvető és nélkülözhetetlen eleme, amely biztosítja az önkormányzatok önellátó képességét. (Pénzügyminisztérium (2023): A helyi iparűzési adó szerepe az önkormányzati bevételekben.)

2.4. Egyéb speciális adók

A törvény lehetőséget ad különleges helyi adók bevezetésére is, de ezek ritkábbak, viszont a helyi adóztatás autonómiáját és kreatív alkalmazását mutatja be. A magyar önkormányzatok élnek a Htv. adta mozgástérrel, és időről időre bevezetnek nem megszokott, speciális helyi adókat. Ezek általában nem nevesített adók, vagyis a törvényben nem szerepelnek név szerint, de a Htv. 1. § (1) bekezdése értelmében az önkormányzatnak joga van bármilyen helyi adót bevezetni, ha az nem ütközik magasabb szintű jogszabályba, nem áll közvetlenül állami adóztatás alatt, és nem adóztat kétszer ugyanazt a tárgyat. Ebből következően jöttek létre az úgynevezett „különleges helyi adók” vagy speciális települési adók. (Szabó I. , 2017)

A 2015-ös Htv.-módosítás óta, amely bevezette a „települési adó” fogalmát, az önkormányzatok elvileg széleskörű adóztatási szabadságot kaptak, de a gyakorlatban a kormányhivatalok törvényességi kontrollja jelentősen szűkíti ezt a mozgástérrel. Az ilyen adók gyakran szimbolikus jellegűek, és a helyi közvélemény formálásában, a lakossági felelősségérzet növelésében is szerepet játszanak.

1. Garázsadó

Többek között Esztergom, Gyula, Tatabánya egyes részein fordult elő. Az adó tárgya a magánszemély tulajdonában lévő garázs, vagy gépkocsi-tároló. Indok a helyi infrastruktúra, utak karbantartásának finanszírozása, illetve a városi parkolási rendszer fenntartása. Kritika a gyakran „másodlagos ingatlanadóként” értelmezik, mivel a tulajdonos már kommunális adót is fizet.

2. Napelem adó vagy „napelem-tartó adó”

Települések például Szentkirály, Olaszfa, Körmend térségeiben 2015–2019 között több próbálkozás is volt ezen adó kivetésére. Adótárgy a napelem tartó szerkezet, illetve nagyobb napelem parkok után kivetett települési adó. Cél a beruházásokból származó helyi haszon ellentételezése, a közterület-használat kompenzálása. Több esetben a kormányhivatalok megsemmisítették ezeket a rendeleteket, mivel az adó tárgya gazdasági tevékenységhez kapcsolódott, ami már az iparüzési adó hatálya alá esik. Tanulság az, hogy a Htv. adóztatási szabadsága nem korlátlan, és csak nem tiltott adótárgyakra terjed ki.

3. Kutyatartási adó / ebadó

Például Szigetvár, Hódmezővásárhely, Tiszakécske stb. településeken bevezetett helyi adó volt, viszont az egyik leginkább társadalmi vitát kiváltó helyi adó volt, több helyen visszavonták a közfelháborodás miatt. Az adó tárgya a háztartásonként tartott kutya, mely alól kivétel volt az örökbefogadott, mentett, szolgálati vagy vakvezető kutya. Jellemzően 2000–6000 Ft/év/kutya volt az adó mértéke és ezzel a cél az volt, hogy az állattartásból eredő köztisztasági és állategészségügyi feladatokat fedezzék.

4. Települési termőföldadó / földhasználati adó

Főként mezőgazdasági térségekben, például Békés megye néhány községében volt elterjedt. Az adótárgy a külterületi termőföld, különösen a bérbe adott mezőgazdasági területek. Célja pedig a földhasználat ösztönzése, parlagon hagyott területek visszaszorítása. Nehezen illeszthető az országos agrárpolitikai célokhoz, több kormányhivatali eljárás is vizsgálta az arányosságát.

5. Reklámtábla- vagy cégéradó

Budapest több kerületében, Miskolcon és Sopronban bevezetett speciális helyi adó, melynek az adótárgya a közterületen, épületfalon elhelyezett reklámtáblák, cégtáblák, molinók. Célja a városkép védelme és a vizuális környezet szabályozása. A reklámhordozókra vonatkozó országos NAV által beszedett adó megszűnése után több önkormányzat saját adóként vezette be.

6. Üres ingatlanokra kivetett „ingatlanhasználati” adó

Budapest néhány kerületében, például a VIII. és IX. kerületben, Pécs és Győr esetében is felmerült. Az adótárgya hosszabb ideje üresen álló, elhanyagolt épületek. Célja az ingatlanok karbantartására és hasznosítására ösztönzés. A Htv. alapján települési adóként szabályozható, de csak akkor, ha nem azonos tárgyra vonatkozik, mint a már létező építményadó. Város rehabilitációs eszközként is értelmezhető.

7. Méhészeti telephelyadó / kaptáradó

Elszórta előfordul, pl. dél-alföldi településeken. Az adótárgya a méhészeti telephelyen elhelyezett kaptárak vagy méhes építmények. Célja a mezőgazdasági tevékenység helyi környezetterhelésének ellentételezése. Nagyon ritka, kifejezetten kis önkormányzatok éltek vele, inkább elméleti érdekesség.

8. Szélkerék- vagy szélérőmű-adó

Néhány nyugat-dunántúli község próbálkozott vele például Bogyoszló, Ikervár. Az adótárgya a szélérőmű, illetve annak tartószerkezete. Célja a helyi infrastruktúrafejlesztés finanszírozása, valamint a környezeti hatások kompenzálása. Hasonlóan a napelem adóhoz, több esetben megsemmisítették, mivel az adó tárgya gazdasági létesítménynek minősül.

9. Sírhelyadó / temetőhasználati adó

Főként kisebb községekben fordult elő például Vas és Zala megyei példák. Az adótárgya a temetőben lévő sírhelyek után fizetett éves adó. Célja a temetők karbantartásának, közvilágításának és vízellátásának fedezése. Kritika: etikai megfontolások miatt több helyen visszavonták.

3. A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK JOGI ÉS SZERVEZETI MŰKÖDÉSE MAGYARORSZÁGON

A helyi önkormányzatok a demokratikus jogállam alapvető intézményei, amelyek közvetlen kapcsolatban állnak a helyi közösségekkel. Feladatuk a helyi közszolgáltatások biztosítása, a helyi közösség érdekeinek képviselése és a közösségi döntéshozatal elősegítése. Magyarországon az önkormányzati rendszer jogi alapját a helyi önkormányzatok jogállásáról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) képezi, amely meghatározza az önkormányzatok jogait, kötelezettségeit és működésük kereteit. A helyi önkormányzatok működésének megértése elengedhetetlen ahhoz, hogy áttekintést kapjunk a helyi adók rendszeréről, mivel a bevételek jelentős részét a települési adók és állami támogatások adják. (Császár, 2025)

3.1. Történeti háttér, jogállás és az önkormányzatok feladatai és szervezeti felépítése

Történeti háttér

Magyarországon a helyi önkormányzatok fejlődése hosszú történelmi folyamat eredménye. Már a középkorban is léteztek városi önkormányzatok, melyek a helyi közösségek érdekeit képviselték, és saját szabályzatok szerint működtek. A 19-20. század folyamán a helyi önkormányzati rendszer fokozatosan modernizálódott, majd a rendszerváltás után, 1990-ben a LXV. törvény, később 2011. évi CLXXXIX. törvény alapozta meg a mai formáját, hangsúlyozva a helyi autonómia és a demokratikus részvétel fontosságát. (Nagy, 2023)

Jogállás és önállóság

Minden település rendelkezik önálló jogi személyiséggel, amely jogképességgel bír a helyi ügyek intézésében. Ez lehetővé teszi, hogy az önkormányzat saját nevében jogokat szerezzen és kötelezettségeket vállaljon, biztosítva ezzel a függetlenséget az állami szervektől. Az önálló jogi személyiség alapvető feltétele annak, hogy a település saját bevételeit és kiadásait kezelni tudják, és a helyi közösség igényeihez igazodó döntéseket hozzanak. (Kecső, 2016)

Önkormányzatok feladatai és szervezeti felépítése

Az önkormányzatok feladatai sokrétűek, és alapvetően a helyi közszolgáltatások biztosítására, valamint a közösség érdekeinek képviselésére terjednek ki. Alapfeladat a közszolgáltatások például víz, csatorna, szemétszállítás, helyi közlekedés biztosítása vagy a közbiztonság fenntartása. Szociális feladatok közé tartozik a gyermekjólét szolgáltatások, az idősek gondozása és a rászorulókat támogatása. Oktatás és kultúra: óvodák, iskolák, könyvtárak, kulturális intézmények fenntartása és fejlesztése. Fejlesztési és területfejlesztési feladatok közé tartozik a városrendezés, beruházások helyi gazdaság ösztönzése, valamint a turizmus fejlesztése. Például egy kisebb település önkormányzata dönthet arról, hogy fejlessze a játszótereket, támogassa a helyi sportegyesületeket, vagy új közvilágítást telepítsen, a rendelkezésre álló források függvényében. (Szalai, 1999)

A szervezeti felépítés biztosítja a döntéshozatal átláthatóságát és a helyi közösség részvételét. A települések nagyságától függően változik az önkormányzat szervezeti felépítése:

Települési önkormányzatok: A legkisebb egységek, élükön a polgármester áll, aki a település vezetésért és képviseléséért felelős. A képviselő-testület hozza meg a helyi döntéseket, például a költségvetésről vagy a helyi rendeletekről

Megyei jogú városok: A polgármester mellett a közgyűlés a legfőbb helyi döntéshozó testület, bizottságokat hoznak létre a részterületek kezelésére, például pénzügy, szociális ügyek intézésére.

3.2. Az önkormányzati finanszírozás

Az önkormányzatok bevételei három fő forrásból származnak. Helyi adókból, állami támogatásokból és egyéb bevételekből. A **helyi adókat** a dolgozatomban ki fogom fejteni.

Állami támogatások esetében megkülönböztetünk normatív és célzott támogatásokat. A *normatív támogatás* olyan általános jellegű és szabály, azaz norma szerint megállapított pénzbeli hozzájárulás, amelyet az önkormányzat valamilyen feladat ellátásához automatikusan megkap, amennyiben teljesíti a feltételeket. Jogszabályban rögzített objektív mutatók után jár például tanulók száma, ellátottak száma vagy lakosság szám. Nem pályázatos, tehát nem alanyi jogon jár az önkormányzatnak. Célja az alapfeladatok finanszírozása és az önkormányzat szabadon eldöntheti, hogy hogyan használja fel az adott támogatást feladatkörön belül. A *célzott állami támogatás* olyan állami forrás, amelyet az önkormányzat kizárólag meghatározott célra kaphat, meghatározott feltételek mellett. Általában pályázat útján érhető el. Csak a megjelölt

célra használható fel, például útépités, iskola felújítás vagy szennyvízhálózat fejlesztés. A felhasználást az állam szigorúan ellenőrzi, és ha nem megfelelően használják, vissza kell fizetni. (Kovács F. , 2024)

Egyéb bevételek kiegészítő, alkalmi vagy speciális források, amelyek különféle tevékenységből jogviszonyokból vagy vagyonműveletekből származnak. Lehet:

Vagyoni bevétel: az önkormányzati tulajdon értékesítéséből származó bevételek, például önkormányzati lakások eladása, telekértékesítés, üzletrész eladása egy helyi gazdasági társaságnak.

Bérelti és szolgáltatási díjak: Ha az önkormányzat bérebe adja a vagyonát például ingatlant, közterületet vagy helyiséget. Ide tartoznak a közterület-használati díjak, a piaci helypénzek vagy a parkolási díjak.

Támogatásértékű bevételek: Nem közvetlen állami támogatás, de más költségvetési szervektől, például más önkormányzattól vagy EU projektekből is érkezik.

Kártérítések, bírságok: Jogviták, szerződésszegések vagy hatósági döntések okán befolyt összegek, például egy vállalkozó hibásan teljesít egy önkormányzati szerződést és kötbért fizet.

3.3. Döntéshozatal és ellenőrzés

A képviselő-testület a helyi döntéshozatal legfőbb fóruma. A polgármester irányítja a végrehajtást, míg a testület rendeleteket alkot, költségvetést fogad el, és ellenőrzi a működést. Bizottságok segítik a szakmai feladatok előkészítését. Az önkormányzatok működését több szerv is ellenőrzi: Állami Számvevőszék: pénzügyi ellenőrzés, költségvetés felülvizsgálata. Bíróságok: jogsértő döntések felülvizsgálata. Helyi polgárok: népszavazás, petíciók, panaszok. Ez a kontrollrendszer biztosítja a törvényességet, az átláthatóságot és a közösség érdekeinek védelmét. (Békés, 2022)

4. GYÖNGYÖSTARJÁN KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK BEMUTATÁSA

4.1. Gyöngyöstarján és önkormányzata

Gyöngyöstarján Heves vármegye nyugati részén, a Mátra déli lábánál elhelyezkedő, mintegy 2200 fős község. A község a Mátraalja jellegzetes tájegységéhez tartozik, természeti környezete – dombos-hegyes tájai, erdős területei és szőlőültetvényei – meghatározó szerepet játszanak a helyiek életében és a település arculatában. A település fejlődését mindig is a mezőgazdaság, azon belül is a szőlő- és borkészítés határozta meg. A Mátraaljai borvidék részeként Gyöngyöstarján ma is jelentős borkészítő község, ahol több családi pincészet és kisebb borászat működik. A helyi hagyományokat a Gyöngyöstarjáni Nyitott Pincék Napja és más közösségi rendezvények is őrzik, amelyek a közösségi élet szerves részét képezik.

A lakosság száma az utóbbi évtizedben mérsékelt csökkenést mutat, ami a vidéki népességfogyás általános trendjébe illeszkedik. A település demográfiai szerkezete elöregedő, ugyanakkor egyre több fiatal család költözik vissza, akik Gyöngyösön vagy a környező városokban dolgoznak, de a nyugodtabb, falusias életmódot választják. A foglalkoztatottak többsége az iparban, a szolgáltatásokban vagy az agrárszektorban dolgozik, illetve ingázik a közeli településekre. A helyben működő kisvállalkozások, kereskedelmi és szolgáltató egységek a helyi gazdaság gerincét adják.

A község önálló képviselő-testülettel és polgármesterrel rendelkezik, amely a helyi közügyek önálló intézéséért felel. Az önkormányzat feladatai közé tartozik a településfejlesztés, a közszolgáltatások biztosítása (például hulladékszállítás, közvilágítás, közutak karbantartása), valamint a szociális és kulturális ellátás szervezése. A település működését a Gyöngyöstarjáni Polgármesteri Hivatal biztosítja, amely az adminisztratív és pénzügyi feladatokat látja el.

A község intézményhálózata a település méretéhez igazodik: működik óvoda, általános iskola, orvosi rendelő, könyvtár és művelődési ház is. Az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet a helyi közösségi élet támogatására és a kulturális értékek megőrzésére. A település infrastruktúrája folyamatosan fejlődik, az elmúlt években több pályázati forrásból megvalósult beruházás történt, például útfelújítás, járdarekonstrukció, közterület-fejlesztés és az önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése.

Gyöngyöstarján önkormányzata pénzügyileg stabil, gazdálkodása kiegyensúlyozott. A működési bevételek jelentős részét a helyi adók – elsősorban a kommunális és iparüzési adó – biztosítják, amelyek mellett az állami normatív támogatások és a pályázati források is fontos szerepet töltenek be. A település vezetése hosszú távú célként a fenntartható fejlődését, a fiatalok helyben tartását és a turisztikai lehetőségek bővítését határozta meg.

Összességében Gyöngyöstarján egy hagyományaira büszke, ugyanakkor folyamatosan fejlődő közösség, amely a Mátra térségének egyik rendezett, élhető települése. Az önkormányzati működést a helyi közösség érdekeinek képviselete, a gazdasági stabilitás és a település jövőjéért vállalt felelősség jellemzi.

4.2. Gyöngyöstarján önkormányzat beszámolónak bemutatása

Az önkormányzati rendszer általános jellemzőinek bemutatását követően érdemes egy konkrét település példáján keresztül is megvizsgálni, hogyan működik mindez a gyakorlatban. A dolgozat további részében ezért Gyöngyöstarján Község Önkormányzatára irányul a vizsgálat. A település kis lélekszámú, elsősorban lakófunkciót betöltő község, gazdaságát főként kisebb helyi vállalkozások, mezőgazdasági tevékenységek és a környező városokhoz kapcsolódó ingázás jellemzi. Az önkormányzat működését, feladatait és pénzügyi helyzetét a helyi adottságok, valamint a jogszabályi és gazdasági környezet egyaránt meghatározza. Ahhoz, hogy áttekinthessük a helyi adóbevételeket, bemutatom Gyöngyöstarján 2024-es évre szóló mérlegét.

Gyöngyöstarján Község Önkormányzatának 2024. évi egyszerűsített mérlege alapján az önkormányzat pénzügyi helyzete stabil, a település gazdálkodása kiegyensúlyozott, és a nemzeti vagyon megőrzése, illetve gyarapítása továbbra is biztosított. A mérleg főösszege 1,474 milliárd forint, amely az előző évi nyitó értékhez képest enyhe csökkenést mutat (2023-ban 1,906 milliárd forint volt), ami a beruházási ciklusok lezárásával és a felhalmozási források felhasználásával magyarázható.

Eszközök (aktívák) szerkezete

Az eszközoldalon a legnagyobb arányt továbbra is a tárgyi eszközök képviselik, amelynek értéke 2024 végén 962 millió forint volt. Ezen felül az ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok adják az eszközállomány meghatározó részét (796 millió Ft), ami a település infrastrukturális és közszolgáltatási vagyonát tükrözi. A gépek, berendezések és járművek értéke 14 millió forint, ami azt jelzi, hogy a település eszközparkja mérsékelt, de a feladatellátáshoz szükséges szinten áll. (Czoboly, 2021)

A beruházások és felújítások értéke 152 millió forint, amely 32%-os növekedést jelent az előző évhez képest. Ez azt mutatja, hogy a település aktív fejlesztési tevékenységet folytatott, különösen infrastruktúra-fejlesztés és közintézményi felújítások terén. Az immateriális javak (pl. szoftverek, szellemi termékek) 0,96 milliárd Ft értékben szerepelnek, ami jelentős tétel, főként a korábbi évek eszközértékelési hatásainak következménye.

A forgóeszközök 242 millió forintot tesznek ki, amelyen belül a pénzeszközök és követelések dominálnak. A pénzállomány (forint- és devizaszámlákon, illetve pénztárban) a költségvetési év zárásakor 12,4 millió Ft, ami megfelelő likviditási tartalékot jelent a működési kiadások rövid távú finanszírozásához. A követelések 21,8 millió Ft-ra emelkedtek, ami a közhatalmi bevételek (adó- és díjhátralékok) elszámolásával függ össze.

11. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata egyszerűsített (összevont) mérleg 2024.

Forrás: <https://or.njt.hu/eli/729084/r/2025/10#ME2> 2025.10.30. (Adatok forintban)

	Mérleg: Eszközök	Tárgyévi nyitó	Ellenőrzés, önellenőrzés	Tárgyévi záró
1	A. Nemzeti vagyona tartozó bef. eszközök	1 222 585 748	0	1 186 634 518
19	B. Nemzeti vagyona tartozó forgóeszköz	588 790	0	534 359
29	C. Pénzeszközök	668 894 627	0	242 360 845
35	D. Követelések	13 920 311	0	41 476 188
65	E. Egyéb sajátos eszközoldal elszámolás	440 680	0	2 999 105
69	F. Aktív időbeli elhatárolás	0	0	0
73	Eszközök összesen	1 906 430 156	0	1 474 005 015

Források (passzívák) szerkezete

A mérleg forrás oldalán a saját tőke meghatározó, értéke 970 millió Ft. Ez a nemzeti vagyon induláskori értékéből (1,63 milliárd Ft) és a felhalmozott eredményből (-745 millió Ft) tevődik össze. Az utóbbi negatív előjel arra utal, hogy az önkormányzat a korábbi években felhalmozott forrásokat részben felhasználta fejlesztési célokra, de nem utal működési problémára, mivel a pénzügyi egyensúly fenntartható maradt.

A kötelezettségek összege 65,7 millió Ft, amelyből 10,2 millió Ft a tárgyévet követően esedékes kötelezettség, míg a fennmaradó rész rövid lejáratú. Ez a kötelezettségállomány a település méretéhez és a bevételi kapacitáshoz mérten alacsony, így a település eladósodottsága rendkívül kedvező. (Antalóczy, 2001)

A passzív időbeli elhatárolások (22,5 millió Ft) és a halasztott bevételek (462 millió Ft) a több évre elosztott állami támogatások, fejlesztési források és pályázati bevételek kezelését mutatják. Ez arra utal, hogy az önkormányzat többéves beruházási programok finanszírozásában is részt vesz, és uniós vagy állami projektekhez kapcsolódó forrásokat elszámolási szempontból megfelelően kezeli.

22. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérleg forrás oldal 2024.

Forrás: <https://or.njt.hu/eli/729084/r/2025/10#ME2> 2025.10.30. (Adatok forintban)

Mérleg: Források		Tárgyévi nyitó	Ellenőrzés, önellenőrzés	Tárgyévi záró
1	G. Saját tőke	904 782 527	0	970 468 367
8	H. Kötelezettségek	27 899 340	0	19 445 995
38	Kincstári számlavezetéssel kapcsolatos elszám.	0	0	0
39	Passzív időbeli elhatárolás	973 748 289	0	484 089 653
43	Források összesen	1 906 430 156	0	1 474 005 015

Értékelések és következtetések

Összességében Gyöngyöstarján önkormányzatának 2024. évi mérlege pénzügyileg kiegyensúlyozott, a település stabil vagyoni és finanszírozási bázissal rendelkezik. A befektetett eszközök magas aránya a hosszú távú önkormányzati vagyonmegőrzést, a beruházások növelése pedig a település fejlesztési aktivitását mutatja. A működési bevételek (9,6 millió Ft közhatalmi, 4,5 millió Ft működési) szerények, de összhangban vannak a település méretével és költségvetési lehetőségeivel. (Szilovics, 2021)

Az alacsony adósságállomány, a növekvő beruházási érték és a megfelelő likviditás együttesen azt jelzik, hogy Gyöngyöstarján gazdálkodása prudens és fenntartható, amely biztos alapot teremt a közszolgáltatások stabil ellátásához és a további fejlesztések megvalósításához. A mérleg adatai alapján az önkormányzat pénzügyi helyzete kedvező, ugyanakkor a jövőbeni kihívások között a bevételi források bővítése (például helyi adók növelése, pályázati aktivitás fokozása) jelenthet prioritást.

Gyöngyöstarján Község Önkormányzatának összevont mérlegét a 2023-as évre a 3. táblázat szemlélteti.

33. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérlege 2023.

Forrás: <https://or.njt.hu/eli/729084/r/2024/7> 2025.10.30.

	Mérleg	Tárgyévi nyitó	Ellenőrzés, önellenőrzés	Tárgyévi záró
1	A. Nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök	1 246 706 702	0	1 222 585 748
19	B. Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszköz	468 275	0	588 790
29	C. Pénzeszközök	40 624 876	0	668 894 627
35	D. Követelések	7 082 702	0	13 920 311
65	E. Egyéb sajátos eszközoldal elszámolás	128 000	0	440 680
69	F. Aktív időbeli elhatárolás	0	0	0
73	Eszközök összesen	1 295 010 555	0	1 906 430 156
1	G. Saját tőke	800 083 752	0	904 782 527
8	H. Kötelezettségek	26 910 119	0	27 899 340
38	I. Kincstári számlavezetéssel kapcsolatos elszámolás	0	0	0
39	J. Passzív időbeli elhatárolás	468 016 684	0	973 748 289
43	Források összesen	1 295 010 555	0	1 906 430 156

Ahogy a 3. táblázatban is látható, a vizsgált időszakok közül 2023-ban az intézmény vagyonállománya jelentősen, közel 50%-kal nőtt az év során. Pénzeszközök robbanásszerű növekedése, tőkenövekedés, tartozásnövekedés. Az önkormányzat év végi helyzete nagyon likvid, óriási készpénztartalékkal rendelkezik.

Gyöngyöstarján Község Önkormányzatának összevont mérlegét a 2022-es évre a 4. táblázat mutatja.

44. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérlege 2022.

Forrás: <https://or.njt.hu/eli/729084/r/2023/9> 2025.10.30.

	Mérleg	Tárgyévi nyitó	Ellenőrzés, önellenőrzés	Tárgyévi záró
1	A. Nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök	1 170 427 263	0	1 246 706 702
19	B. Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszköz	803 653	0	468 275
29	C. Pénzeszközök	45 028 906	0	40 624 876
35	D. Követelések	21 913 456	0	7 489 974
65	E. Egyéb sajátos eszközoldal elszámolás	-108 000	0	1 226 449
69	F. Aktív időbeli elhatárolás	0	0	0
73	Eszközök összesen	1 238 065 278	0	1 296 516 276
1	G. Saját tőke	856 233 411	0	925 257 741
8	H. Kötelezettségek	17 865 384	0	26 640 754
38	I. Kincstári számlavezetéssel kapcsolatos elszámolás	0	0	0
39	J. Passzív időbeli elhatárolás	354 966 483	0	344 617 781
43	Források összesen	1 238 065 278	0	1 296 516 276

Az önkormányzat helyzete stabil, mérsékelt vagyonnövekedéssel, de a likviditási mutatók romlásának jelei láthatóak. Befektetett eszközök növekedése, pénzeszközök csökkenése, követelések drasztikus csökkenése, stabil finanszírozás. Az önkormányzat befektetett a jövőbe (eszközvásárlás) miközben csökkentette a követeléseit és a pénztartalékát. Ez egy aktív vagyonkezelési stratégiára utal, nem pedig passzív pénzfelhalmozásra, mint az előző mérlegben.

Gyöngyöstarján Község Önkormányzatának összevont mérlegét a 2021-es évre az 5. táblázat mutatja.

55. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérlege 2021.

Forrás: <https://or.njt.hu/eli/729084/r/2022/7> 2025.10.30.

	Mérleg	Tárgyévi nyitó	Ellenőrzés, önellenőrzés	Tárgyévi záró
1	A. Nemzeti vagyona tartozó befektetett eszközök	1 044 783 194	0	1 170 427 263
19	B. Nemzeti vagyona tartozó forgóeszköz	300 874	0	803 653
29	C. Pénzeszközök	91 159 743	0	45 028 906
35	D. Követelések	31 158 043	0	21 913 456
65	E. Egyéb sajátos eszközoldal elszámolás	-644 000	0	-108 000
69	F. Aktív időbeli elhatárolás	0	0	0
73	Eszközök összesen	1 166 757 854	0	1 238 065 278
1	G. Saját tőke	901 018 661	0	865 233 411
8	H. Kötelezettségek	15 940 905	0	17 865 384
38	I. Kincstári számlavezetéssel kapcsolatos elszámolás	0	0	0
39	J. Passzív időbeli elhatárolás	249 798 288	0	354 966 483
43	Források összesen	1 166 757 854	0	1 238 065 278

Az önkormányzat vagyónállománya nőtt, de a finanszírozási szerkezet romlásának jeleit figyelhetjük meg. Pénzeszközök felhalmozódása, befektetett eszközök jelentős növekedése, saját tőke csökkenése, tartozásnövekedés. A szervezett beruházott, de a saját tőke rovására. A vagyon növekedése ellenére a pénzügyi szerkezet gyengülése aggodalomra ad okot. A likviditás drasztikus romlása és a saját tőke csökkenése figyelmet igényel.

Gyöngyöstarján Község Önkormányzatának összevont mérlegét a 2020-as évre a 6. táblázat mutatja.

66. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérlege 2020.

Forrás: <https://or.njt.hu/eli/729084/r/2021/9> 2025.10.30.

	Mérleg	Tárgyévi nyitó	Ellenőrzés, önellenőrzés	Tárgyévi záró
1	A. Nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök	893 939 606	0	1 044 783 194
19	B. Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszköz	846 766	0	300 874
29	C. Pénzeszközök	169 014 368	0	91 159 743
35	D. Követelések	26 429 649	0	31 158 043
65	E. Egyéb sajátos eszközoldal elszámolás	2 010 000	0	-644 000
69	F. Aktív időbeli elhatárolás	0	0	0
73	Eszközök összesen	1 092 240 389	0	1 166 757 854
1	G. Saját tőke	865 966 394	0	901 018 661
8	H. Kötelezettségek	30 715 277	0	15 940 905
38	I. Kincstári számlavezetéssel kapcsolatos elszámolás	0	0	0
39	J. Passzív időbeli elhatárolás	195 558 718	0	249 798 288
43	Források összesen	1 092 240 389	0	1 166 757 854

Az önkormányzat egységes és kiegyensúlyozott növekedésen ment keresztül, bár a likviditása csökkent. Befektetett eszközök jelentős növekedése, Pénzeszközök csökkenése, saját tőke növekedése, rövid lejáratú kötelezettségek csökkenése. Ez a legkiegyensúlyozottabb kép az előző mérlegek közül. A szervezet saját tőkéjét növelve fektette be vagyonába, miközben csökkentette a rövid lejáratú adósságát. Bár a likviditás csökkent, az azt előidéző ok (beruházás) hosszú távon értéket teremt.

Gyöngyöstarján Község Önkormányzatának összevont mérlegét a 2019-es évre a 7. táblázat mutatja.

77. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérlege 2019.

Forrás: <https://or.njt.hu/eli/729084/r/2020/11> 2025.10.30.

Mérleg		Tárgyévi nyitó	Ellenőrzés, önellenőrzés	Tárgyévi záró
1	A. Nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök	905 807 282	0	893 939 606
19	B. Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszköz	929 112	0	946 766
29	C. Pénzeszközök	123 702 754	0	169 014 368
35	D. Követelések	12 454 427	0	26 429 649
65	E. Egyéb sajátos eszközoldal elszámolás	1 797 588	0	2 010 000
69	F. Aktív időbeli elhatárolás	0	0	0
73	Eszközök összesen	1 044 691 163	0	1 092 240 389
1	G. Saját tőke	909 683 748	0	865 966 394
8	H. Kötelezettségek	30 968 762	0	30 715 277
38	I. Kincstári számlavezetéssel kapcsolatos elszámolás	0	0	0
39	J. Passzív időbeli elhatárolás	104 039 653	0	195 558 718
43	Források összesen	1 044 691 163	0	1 092 240 389

Az önkormányzat vagyonállománya mérsékelten nőtt, de a finanszírozási szerkezet jelentősen megváltozott, ami aggodalomra ad okot. Saját tőke csökkenése, tartozásnövekedés, pénzeszközök növekedése, befektetett eszközök enyhe csökkenése. Az önkormányzat ugyan likvid, összességében nőtt a vagyon, de ezt a nagymértékű eladósodással és a saját tőke csökkenésével érte el.

5. GYÖNGYÖSTARJÁN KÖZSÉG HELYI ADÓBEVÉTELEI

A fejezet célja, hogy átfogó képet adjon Gyöngyöstarján helyi adórendszeréről, annak jogszabályi háttéréről, az adók típusairól, beszedési szabályairól és fizetési kedvezmények rendszeréről. Emellett bemutatásra kerül a település adóbevételeinek összetétele és alakulása a 2019-2024 közötti időszakban.

5.1. Önkormányzati rendelet áttekintése

Gyöngyöstarján a Képviselő-testületének 16/2015 (XI. 11.) önkormányzati rendeletében rendelkezett a helyi adókról, melyben a következőket vezette be: magánszemélyek kommunális adója, helyi iparüzési adó és idegenforgalmi adó. 2015 óta ez a rendelet többször is módosítva lett, de a jelenleg 2025.01.01-től hatályos rendeletet fogom alapul venni, hiszen a 16/2024. (XI. 18.) egyes önkormányzati rendeleteknek a 2025. évi költségvetést megalapozó módosítása óta nem történt változás. (<https://or.njt.hu/eli/729084/r/2015/16> 2025.10.13.)

Magánszemélyek kommunális adójának évi mértéke adótárgyanként és lakásbérleti jogonként 15.000 Ft. Ennek az adónak 75%-át fizeti gyöngyöstarjáni bejelentett lakóhellyel rendelkező magánszemély, aki a tárgyévben 70. életévét betöltötte és nem egyedül él, valamint ennek 50%-át fizeti az, akire az előbb említettek igazak, viszont egyedül él. Ez a kedvezmény az adótárgy után vehető igénybe. Amennyiben az adó fizetésére kötelezett másként nem nyilatkozik, a kedvezményt arra az ingatlanra veheti igénybe, melyben bejelentett lakóhellyel rendelkezik, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik.

Iparüzési tevékenység esetén a helyi iparüzési adó mértéke évi 2%, tehát a Htv. szerinti maximális érték. Mentessége van ez alól a háziornosnak, védőnőnek, abban az esetben, ha a vállalkozási szintű iparüzési adóalapja az adóévben nem haladja meg a 20 millió forintot. Ha az adóévben az iparüzési adó alapja az adóévben nem haladja meg a 2 millió forintot, abban az esetben 12 havi részlet igényelhető.

Az idegenforgalmi adó mértéke személyenként és vendég éjszakánként 500 Ft. A településen székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozó esetén vállalkozási tevékenység, vagy ezen vállalkozó munkavállalója által folytatott munkavégzés céljából az önkormányzat illetékességi területén tartózkodó magánszemély adómentessége kizárólag - a szálláshely igénybevételét megelőzően benyújtott kérelem alapján - az önkormányzati adóhatóság által kiállított igazolás alapján vehető igénybe.

5.2. Az adók beszedésére és fizetési kedvezményekre vonatkozó szabályok áttekintése

Az önkormányzat feljogosítja az önkormányzati adóhatóságot, hogy 5000 forintot meg nem haladó összegű helyi adóra vagy adótartozásra készpénz-befizetést elfogadjon meghatározott pénzkezelési szabályok betartásával.

Az önkormányzati adóhatóság fizetési kedvezmény elbírálásakor figyelembe veszi az adózó és a kérelmezővel közös háztartásban élők:

- belföldi és külföldi munkaviszonyból, mellékfoglalkozásból, egyéni vállalkozásból, mezőgazdasági tevékenységből, ingatlan bérbeadásból származó rendszeres havi nettó jövedelmét,
- cafetéria juttatásainak átlagos havi nettó összegét,
- nyugdíjának havi összegét,
- tartásdíjból származó havi rendszeres jövedelmét,
- alkalmi munkából származó átlagos havi nettó jövedelem összegét,
- lakhatására szolgáló és tulajdonukban lévő egyéb ingatlanokat és fenntartásukra szolgáló havi rendszeres kiadásokat,
- havi rendszeresen fizetett egyéni vállalkozásban el nem számolt többletkiadásait,
- egyéb tartozásait,
- használatában lévő gépjárművek, ipari, mezőgazdasági gépek, vízi és légi járművek adatait és igénybevételek szükségességét igazoló körülményeket,
- ingóságot, pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt – jövedelemként figyelembe nem vett – összeget, amelynek külön-külön számított forgalmi értéke, illetve összege a szociális vetítési alap összegének a harmincszorosát, vagy együttes forgalmi értéke a szociális vetítési alap összegének a nyolcvanszorosát meghaladja. (<https://or.njt.hu/eli/729084/r/2015/16> 2025.10.09.)

5.3. Helyi adók szerepe Gyöngyöstarján önkormányzat életében

Az elemzésem alapja a Gyöngyöstarján helyi adójának összetétele 2024-2019-ig című táblázat, de nem veszem figyelembe a bírságok/pótlékok sort. Általános tendencia (2019–2024 között) a helyi adóbevételek szerkezete erősen az iparüzési adóra épül, ez minden évben a teljes bevétel döntő részét teszi ki (70–85% körül). 2023-ban kiugróan magas volt az iparüzési adóbevétel (60,7 millió Ft), ami valószínűleg egyedi gazdasági eseménynek vagy helyi vállalkozások eredményeinek köszönhető. 2024-ben jelentős csökkenés tapasztalható (-24,4%), ami visszatérést mutat a korábbi évek szintjéhez. (Nemzeti Jogszabálytár <https://or.njt.hu/onkorm/1:4:485:-:1:-:1:-:1/50> 2025.10.12.)

88. táblázat: Gyöngyöstarján helyi adójának összetétele 2024-2019-ig

(Forrás: <https://or.njt.hu/onkorm/1:4:485:-:1:-:1:-:1/50> 2025.10.11.) Adatok forintban

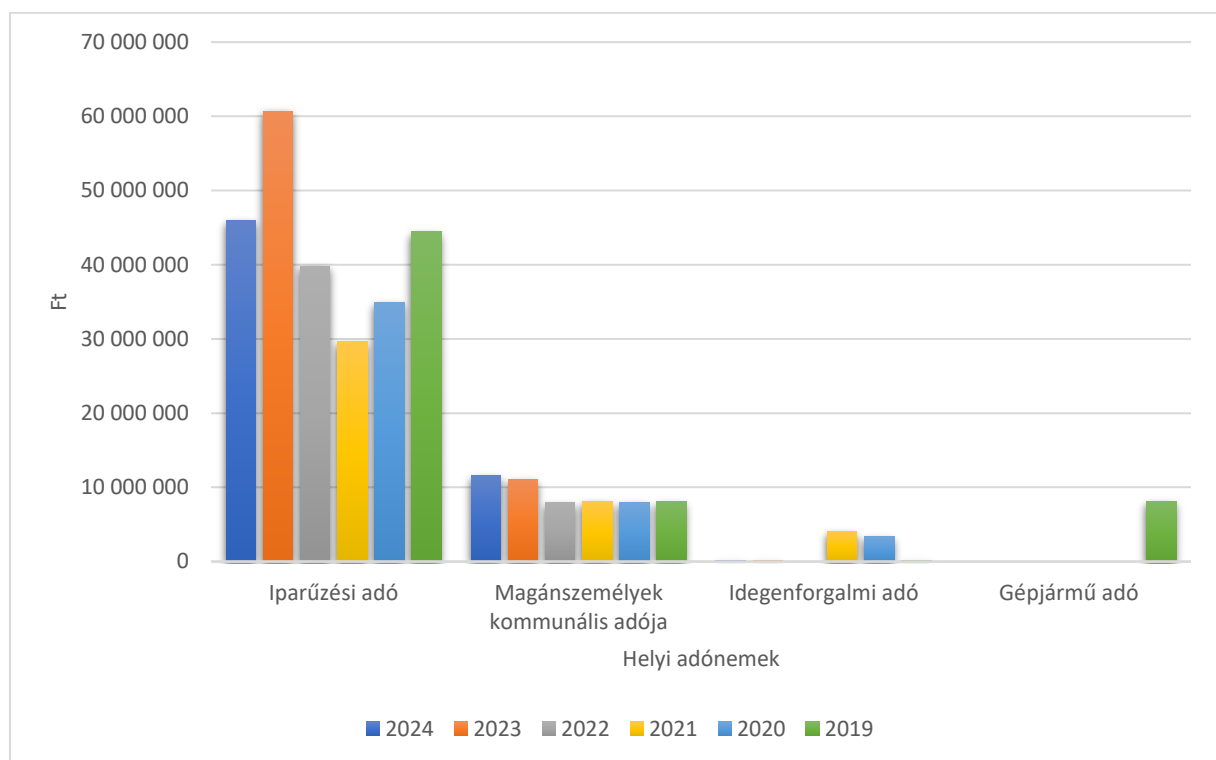
Megnevezés	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Iparüzési adó	44 454 223	34 857 449	29 607 933	39 792 080	60 700 245	45 897 542
Magánszemélyek kommunális adója	8 053 037	7 912 737	8 111 999	7 902 823	11 025 085	11 582 789
Idegenforgalmi adó	149 100	3 336 600	4 020 000	0	147 600	170 000
Bírság, pótlék	132 155	792 356	573 199	792 709	560 810	688 133
Gépjárműadó (40%)	8 102 817	0	0	0	0	0
Összesen	60 759 177	46 106 786	41 739 932	47 694 903	71 872 930	57 650 331

A 8. táblázatban látható, hogy a 2019-2024 közötti időszak adatait megvizsgálva megfigyelhető, hogy Gyöngyöstarján helyi adóbevételei jelentős ingadozást mutattak, amit részben a gazdasági környezet változása, részben a járványhelyzet hatásai magyaráznak. A legnagyobb arányt minden évben a helyi iparüzési adó teszi ki, amely a település adóbevételeinek gerincét adja. A magánszemélyek kommunális adója stabil, évről évre kisebb mértékben növekvő bevételi forrásnak bizonyul, ami a település lakosságának adófizetési fegyelmét és az önkormányzati rendszer kiszámíthatóságát jelzi. Az idegenforgalmi adó 2020-2021-ben drasztikusan csökkent a járványhelyzet miatt, majd fokozatosan visszatért, ami a turisztikai forgalom helyreállítását mutatja.

Az 1. ábra Gyöngyöstarján helyi adóinak eloszlását szemlélteti az elmúlt öt évben (2019–2024 között). Jól látható, hogy az iparűzési adó teszi ki a bevételek legnagyobb részét, jelentősen meghaladva a többi adónem nagyságát. Ez az adónem minden vizsgált évben meghatározó szerepet játszott a város költségvetésében, ugyanakkor kisebb ingadozások figyelhetők meg, ami a gazdasági környezet változásaival magyarázható. A magánszemélyek kommunális adója lényegesen alacsonyabb összegben járul hozzá a helyi bevételekhez, míg az idegenforgalmi adó aránya elenyésző. A 2020-as és 2021-es években az idegenforgalmi adó mértéke látványosan visszaesett, amely a COVID–19 járvány időszakában életbe lépett adófizetési mentesség következménye. A diagram jól tükrözi, hogy Gyöngyöstarján helyi adóbevételei döntően az iparűzési adóra épülnek, miközben a többi adónem csak kisebb mértékben befolyásolja a város költségvetését.

11. ábra: Gyöngyöstarján helyi adóinak összege (adatok Ft-ban)

(Forrás: <https://or.njt.hu/onkorm/1:4:485:-:-:1:-:-:/1/50> 2025.10.11.)

Iparűzési adó alakulása: 2020–2021-ben visszaesés (feltehetően a COVID-hatás miatt). 2022–2023-ban gyors növekedés, majd 2024-ben korrekció. A hosszú távú átlag kb. 42–45 millió Ft/év, így a 2024-es adat közelít a normál szinthez.

99. táblázat: Gyöngyöstarján iparüzési adójának összege

(Forrás: <https://or.njt.hu/onkorm/1:4:485:-:-:1:-:-:/1/50> 2025.10.11.)

Év	Iparüzési adó (Ft)	Változás az előző évhez képest
2019	44 454 223	-
2020	34 857 449	-21,6%
2021	29 607 933	-15,1%
2022	39 792 080	+34,4%
2023	60 700 245	+52,4%
2024	45 897 542	-24,4%

Magánszemélyek kommunális adója 2019–2022 között stabil, kb. 8 millió Ft körüli szinten mozgott. 2023-ban jelentős növekedés történt, amit valószínűleg adóemelés vagy bővülő adózói kör okozott. 2024-ben tovább nőtt, de mérsékeltebb ütemben — stabilizálódás jelei.

1010. táblázat: Gyöngyöstarján kommunális adójának összege

(Forrás: <https://or.njt.hu/onkorm/1:4:485:-:-:1:-:-:/1/50> 2025.10.11.)

Év	Kommunális adó (Ft)	Változás az előző évhez képest
2019	8 053 037	-
2020	7 912 737	-1,7%
2021	8 111 999	+2,5%
2022	7 902 823	-2,6%
2023	11 025 085	+39,5%
2024	11 582 789	+5,1%

Idegenforgalmi adó 2020–2021-ben jelentős növekedés, valószínűleg a turizmus élénkülése miatt. 2022-ben gyakorlatilag megszűnt, ami összefügghetett az országos idegenforgalmi adó felfüggesztésével a pandémia idején. 2023–2024-ben újra indult, de nem éri el a korábbi (2020–2021) szintet.

Gyöngyöstarján önkormányzat idegenforgalmi adóbevételeit a 11. táblázat szemlélteti.

1111. táblázat: Gyöngyöstarján idegenforgalmi adójának összege

(Forrás: <https://or.njt.hu/onkorm/1:4:485:-:-:1:-:-:/1/50> 2025.10.11.)

Év	Idegenforgalmi adó (Ft)	Változás az előző évhez képest
2019	149 000	-
2020	3 336 600	+2 138%
2021	4 020 000	+20,4%
2022	0	-100%
2023	147 000	-
2024	170 000	+15,5%

Az idegenforgalmi adó alakulása jól tükrözi a turizmus helyi és országos tendenciáját. A 2019-2024 közötti időszakban az adóbevétel folyamatos növekedést mutatott. A 2022-es évben a járvány utóhatásai és a turizmus visszaesése miatt az idegenforgalmi adóbevétel gyakorlatilag megszűnt. 2023-ban már újra megjelentek a bevételek, majd 2024-ben további növekedés volt tapasztalható. Összességében megállapítható, hogy a járvány okozta mélypont után a település idegenforgalma lassan, de stabilan kezd helyreállni, ugyanakkor a bevételek nem érték el a 2020-2021-es csúcsidezőszak szintjét.

1212. táblázat: Gépjármű adóbevételek összege 2016-2019-ig

(Forrás: <https://or.njt.hu/onkorm/1:4:485:-:-:1:-:-:/1/50> 2025.10.11.) Adatok forintban

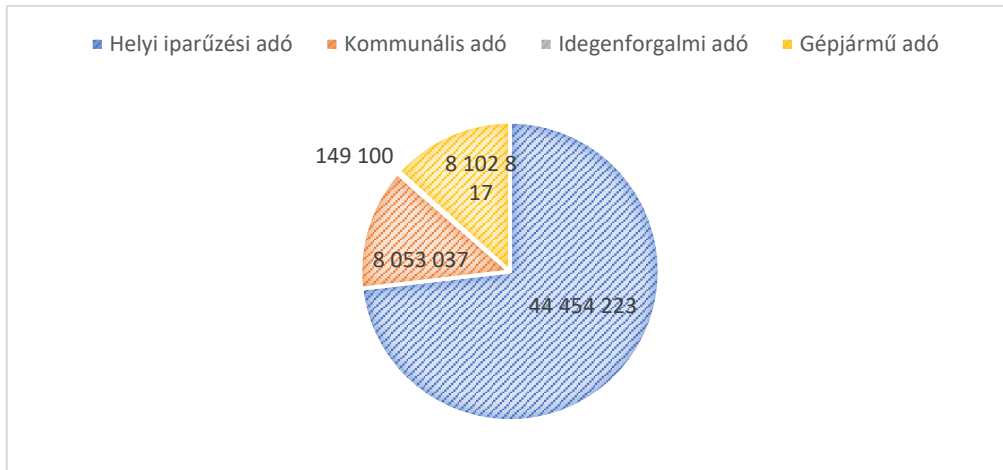
Megnevezés	2016	2017	2018	2019
Gépjárműadó (40%)	6 995 202	7 101 825	7 141 683	8 102 683

Bár a gépjármű adó már nem tartozik a helyi adók közé, mégis szeretném megemlíteni, ahogyan azt a 2019-es adattal is felleveztem, bár láthatóan az iparüzési adó teszi ki a helyi adók nagy részét, mégis a gépjármű adóból befolyt összeg sem elhanyagolható, hiszen idegenforgalmi adóból a vizsgált 2019-től terjedő 2024-es években nem volt annyi bevétel, mint 2019-ben a gépjárműadóból (8 102 817 Ft). A fenti táblázatban összefoglaltam 2016-2019-ig a gépjárműadó bevételeket, melyből jól látszik, hogy növekvő tendenciát mutat az adóbevétel.

A 2. ábrán látható, hogy az említett 2019-es évben mekkora részét tette ez ki a teljes évi adóbevételnek.

22. ábra: Helyi adók összege 2019-ben

(Forrás: <https://or.njt.hu/onkorm/1:4:485:-:1:-:1/50> 2025.10.11.)

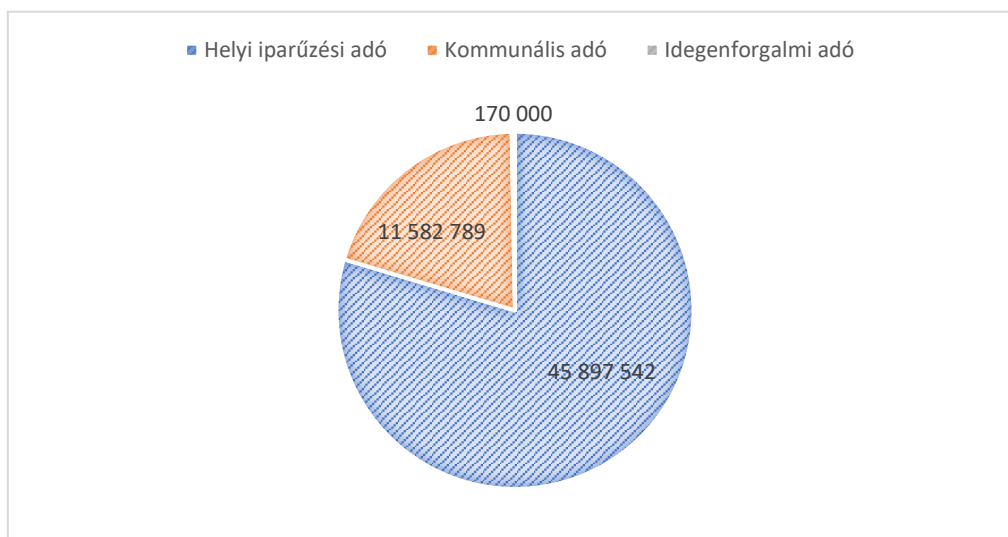

A 2. ábrán látható, hogy 2019-ben mekkora összegű bevételt jelentett Gyöngyöstarján községnek a gépjárműadó, az utolsó évben, amikor még ez a helyi önkormányzat saját bevétele volt. Most nézzük meg az utolsó ismert évet, azaz 2024-ben mekkora összeget jelentettek egyes helyi adónemek.

Gyöngyöstarján önkormányzat helyi adóbevételeit 2024-ben a 3. ábra mutatja.

33. ábra: Helyi adók összege 2024-ben

(Forrás: <https://or.njt.hu/eli/729084/r/2025/10> 2025.10.19.)

A 3. ábrán jól látható, hogy 2024-ben a helyi adóbevételek döntő részét továbbra is a helyi iparüzési adó tette ki, amely a bevétel több, mint háromnegyed részét adja. Ha csak a 2019-es évi gépjárműadó bevétel adatát (8 102 817 Ft) vesszük elvonatkoztatva attól, hogy a településen nőtt vagy csökkent az évek alatt a gépjárművel rendelkező lakosok száma, már csak az a bevétel is jól tudta volna növelni a teljes bevétel értékét. Ez az eloszlás jól mutatja, hogy Gyöngyöstarján gazdasági bevételei elsősorban a helyi vállalkozások teljesítményeitől függenek, míg a lakossági és a turizmusból származó bevételek csak kisebb mértékben járulnak hozzá az önkormányzat költségvetéséhez.

A 2024-es adatok elemzése rávilágít a bevételi struktúra stabilitására, de ugyanakkor érzékelteti a település gazdasági korlátait. Az iparüzési adó magas aránya ugyan biztosít bizonyos fokú bevételi alapot, de a kommunális és idegenforgalmi adó alacsony összege arra utal, hogy az önkormányzatnak a működéshez jelentős mértékben kell támaszkodnia a központi állami támogatásokra. Ezen adatok fényében érdemes áttekinteni az adóerősségi mutatót, amely kifejezetten azt jelzi, hogy Gyöngyöstarján mennyire képes önállóan, helyi forrásokra támaszkodva biztosítani a költségvetése egyensúlyát.

6. A GÉPJÁRMŰADÓ ÖSSZEGÉNEK KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSBE HELYEZÉSÉNEK HATÁSAI

A gépjárműadó-bevételek 2020. évi áthelyezése a központi költségvetésbe az önkormányzati finanszírozás egyik legjelentősebb változása volt az elmúlt években. A módosítást a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény vezette be, amely kimondta, hogy 2020. január 1-jétől a belföldi gépjárművek után fizetett adó teljes összege a központi költségvetést illeti meg. Ezzel megszűnt az addig érvényben lévő megosztási rendszer, amelynek alapján a települési önkormányzatokat a beszedett gépjárműadó 40%-a illette meg, míg a fennmaradó 60% a központi költségvetésbe került.

Korábban a gépjárműadó az önkormányzatok egyik stabil, kiszámítható adóbevételét képezte, amelyet szabadon felhasználhattak helyi feladatokra. Bár az adóbevétel aránya az iparüzési adóhoz vagy az építményadóhoz képest nem volt jelentős, sok település számára mégis fontos, biztos bevételi forrást jelentett. A 40%-os helyben maradó rész elvonása különösen a kisebb, gyengébb gazdasági potenciállal rendelkező településeket érintette hátrányosan, mivel ezzel csökkent a szabadon felhasználható forrásuk, miközben a központi támogatások és feladatfinanszírozás aránya nőtt. (Szabó A. , 2022)

Az önkormányzatok 2020-tól továbbra is feladatuk maradt a gépjárműadó beszedése, nyilvántartása és a hátralékok kezelése, viszont a befolyt összeget már nem tarthatták meg, hanem kötelesek voltak azt a Magyar Államkincstár számára átutalni. A beszedett adó így az önkormányzati számvitelben úgynevezett „átfolyó” tételként jelenik meg. A pénzforgalmi és könyvviteli elszámolás módját a 38/2013. (IX. 19.) NGM rendelet, valamint az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet pontosan szabályozza.

Az önkormányzatoknak minden hónapban, a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig kellett a beszedett gépjárműadó összegét a Kincstár által megjelölt számlára átutalniuk. Emellett a tárgyhónapot követő hónap 20. napjáig adatot kellett szolgáltatniuk az Igazgatóság felé a befizetésekről, a terhelésekről és a számlaegyenlegről, amelyet a Kincstár 60 napon belül ellenőrzött (Ávr. 144/A. §). Ezzel a gépjárműadó központi bevétellé vált, amely felett a települések többé nem rendelkezhetek. Az ellenőrzés során feltárt túlfizetések és korrekciók elszámolása is kizárólag kincstári hatáskörbe került, így az önkormányzatok nem kezdeményezhettek önálló visszaigénylést a központi költségvetés felé (Tájékoztató a gépjárműadó megosztásáról, 2020).

Pénzügyi szempontból a módosítás egyértelműen bevételkiesést okozott az önkormányzatok számára. A gépjárműadó korábban kiszámítható és stabil bevétel volt, amelyet nem befolyásoltak a piaci vagy turisztikai folyamatok, így biztonságot adott a költségvetési tervezésben. Ennek elvesztése tovább növelte az állami támogatásoktól és feladatfinanszírozási rendszertől való függőséget. Ezzel együtt a változás csökkentette a helyi pénzügyi autonómiát, hiszen az önkormányzatok kevesebb bevételről dönthettek önállóan.

Gyöngyöstarján esetében a gépjárműadó korábban a helyi adóbevételek kisebb, de biztos eleme volt. Bár a község pénzügyi stabilitását elsősorban az iparüzési adóból származó bevételek biztosítják, a gépjárműadó elvonása itt is érezhető hatással járt. Különösen a 2020–2021-es időszakban, amikor a COVID–19 járvány következtében az idegenforgalmi adó beszedése is felfüggesztésre került, a gépjárműadó-bevételek kiesése tovább szűkítette az önkormányzat mozgásterét. A város így kevesebb forrással rendelkezett a működési kiadások finanszírozására, valamint a kisebb helyi fejlesztések megvalósítására. (Sándorné Új, 2019)

Összességében a gépjárműadó központi költségvetésbe történő áthelyezése olyan átalakulást jelentett az önkormányzati pénzügyi rendszerben, amely egyszerre érintette a bevételi struktúrát, az adminisztratív folyamatokat és az önkormányzati autonómiát. A változás következtében a helyi adóztatás szerepe gyengült, és a települések egyre inkább végrehajtó szerepkörbe kerültek az állami adópolitika keretein belül. Hosszú távon ez a folyamat a helyi önkormányzatok önállóságának csökkenését vetíti előre, és felveti a kérdést, hogy a jövőben milyen mértékben tudnak majd saját forrásból gazdálkodni, illetve milyen mértékben maradnak kiszolgáltatva a központi támogatási rendszernek.

<https://allamhaztartas.kormany.hu/download/2/18/a2000/Tajekoztato%20-%20gepjarmuado%20megosztas.pdf> 2025.10.08.)

7. ADÓERŐSSÉGI MUTATÓ

Vizsgáljuk meg a következőkben az adóerősségi mutató fogalmát, a jelentőségét, majd pedig a rendelkezésre álló adatok alapján számítsuk ki Gyöngyöstarjánban az egy főre jutó adóerő-képességi mutatót.

7.1. Az adóerősségi mutató fogalma, jelentősége

Az adóerősségi mutató más néven adóerő-képesség mutató azt fejezi ki, hogy az adott önkormányzat mekkora adóbevételt tud realizálni saját forrásból, a település mennyi iparüzési adóbevételre képes a helyi vállalkozások alapján, vagyis mennyire képes önállóan finanszírozni a működését helyi adókból. Megmutatja az önkormányzat gazdasági potenciálját, vagyis hogy a helyi gazdaság mennyire erős, mennyi vállalkozás, ingatlan, ipari tevékenység található a településen, és ezek mennyi adót termelnek. Ez tehát egyfajta gazdasági erősségmérő: minél több a vállalkozás, az ipari tevékenység, és minél nagyobb az adóalap, annál erősebb az önkormányzat bevételi helyzete. (Róth, 2024)

A Magyar Államkincstár minden évben (2025-ben például július 31-ig) bekéri az adatokat a településektől. A képlet leegyszerűsítve így néz ki: iparüzési adóerő-képesség = adóalap * 1,4%. Az adóalap az előző év iparüzési adóbevallásaiból származik, vagyis a vállalkozások bevallott adóalapja összegezve. Az 1,4% egy egységes kulcs, amellyel a Magyar Államkincstár kiszámítja, mekkora lenne az önkormányzat „elméleti” adóbevételi képessége. Ha például Gyöngyöstarján összes vállalkozásának bevallott adóalapja pl.: 1 milliárd forint, akkor az adóerő-képesség: $1\ 000\ 000\ 000 * 0,014 = 14\,000\,000$ Ft. Tehát a település iparüzési adóerő-képessége 14 millió forint. A mutató forint/fő értékben kerül meghatározásra. Minél magasabb ez az érték, annál erősebb az önkormányzat saját bevételi képessége. Minél alacsonyabb, annál inkább állami támogatásra szorul a település. *(1.3.1. Az önkormányzatok tárgyévet megelőző évben adatot szolgáltatnak az iparüzési adóerő-képesség alapjául szolgáló helyi iparüzési adóalapról és az annak 1,4%-át jelentő iparüzési adóerő-képességről)*

Gyöngyöstarján egy kisebb, nem ipari jellegű település, így kevés nagyvállalat működik a területén, az adóalap nagysága alacsonyabb, emiatt az adóerő-képesség is gyengébb. Ez arra utal, hogy a település saját bevételei korlátozottak, a működéséhez nagyobb arányban támaszkodik az állami támogatásokra, az önkormányzat gazdasági önállósága kisebb.

Az állam ezt az adatot arra használja, hogy meghatározza az önkormányzat támogatási jogosultságát. Ha egy település adóerő-képessége alacsony, több állami támogatást kaphat, hogy kiegyenlítsék a különbségeket a gazdagabb (pl. ipari) városok és a szegényebb falvak között.

7.2. Az adóerősségi mutató számítása

Az iparüzési adó 45 897 542 Ft volt 2024-ben, ez az összeg a tényleges iparüzési adóbevétel, vagyis amit az önkormányzat be is szedett. Viszont az adóerő-képességi mutató számításához a vállalkozások teljes adóalapjára van szükség, nem pedig a beszedett adóra. Az Államkincstár útmutatója szerint a képlet a következő: Iparüzési adóerő-képesség = adóalap * 1,4%. Ha viszont csak a beszedett adót ismerjük, ami 45 897 542 Ft volt, akkor ebből vissza lehet számolni az adóalapot, tehát: adóalap = iparüzési adóbevétel \ adókulcs. Vagyis adóalap = 45 897 542 / 0,02 = 2 294 877 100 Ft. Így az adóerősségi mutatót ki is tudjuk számítani, ami a következőképpen alakul: adóerő képesség = 2 294 877 100 * 0,014 = 32 128 279,4 Ft. Így meg is tudjuk állapítani, hogy Gyöngyöstarjában 2024-ben az iparüzési adóerő-képesség kb. 32,13 millió forint volt. Ez viszonylag alacsony értéknek tekinthető, ami arra utal, hogy a település gazdasága mérsékelt, és az önkormányzat korlátozott saját bevételi forrásokkal rendelkezik. (<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2400090.tv> 2025.10.19.)

Gyöngyöstarjának 2024-ben 2280 lakosa volt (<https://nepesseginfo.hu/gyongyostarjan-nepessege-lakossaga>), így ki tudjuk számolni az egy főre jutó adóerő-képességi mutatót is, melyet úgy számítjuk, hogy az adóerősségi képességet (32 128 279 Ft) elosztjuk a lakosság számával (2 280 fő) = 14 095 Ft / fő.

1313. táblázat: Adatok az egy főre jutó adóerő-képességi mutató számításához 2024-es évben
(Forrás: <https://or.njt.hu/eli/729084/r/2025/10> 2025.10.12.)

Tétel	Érték
2024. évi iparüzési adóbevétel	45 897 542 Ft
Iparüzési adókulcs	2%
Számított adóalap	2 294 877 100 Ft
Adóerősségi képesség (1,4%)	32 128 279 Ft
Lakosság száma 2024-ben	2 280 fő

Gyöngyöstarján 2024-ben 45 897 542 Ft iparüzési adóbevételt realizált, amely a 2%-os helyi adókulcs alapján mintegy 2,29 milliárd forintnyi adóalapot jelent. A Magyar Államkincstár által alkalmazott 1,4%-os kulcs figyelembevételével a település iparüzési adóerő-képessége megközelítőleg 32,1 millió forint volt. Ez egy főre levetítve 14 095 forint/fő, ami az országos és megyei átlaghoz viszonyítva alacsonynak tekinthető. Az eredmény arra utal, hogy a település gazdasági potenciálja korlátozott, kevés helyi vállalkozás és kisebb ipari jelenlét jellemzi, így Gyöngyöstarján önkormányzata inkább állami támogatásokra támaszkodik működése során.

A következő táblázat jól szemlélteti Gyöngyöstarján adóerősségi mutatóját a vizsgált években, valamint az egy főre jutó adóerők képességét.

1414. táblázat: Gyöngyöstarján adóerősségi mutatója 2019-2024 között

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2400090.tv> 2025.11.02.

Év	Összes adóbevétel (Ft)	Adóalap	Lakosság (fő)	Adóerősségi mutató	1 főre jutó adóerő-képesség
2019	44 454 223	2 294 877 100	2 230	32 128 279	14 407
2020	34 857 449	1 742 872 450	2 215	24 400 214	11 016
2021	29 607 933	1 480 396 650	2 200	20 725 553	9 421
2022	39 792 080	1 989 604 000	2 190	27 854 456	12 719
2023	60 700 245	3 035 012 250	2 175	42 490 171	19 536
2024	45 897 542	2 294 877 100	2 280	32 128 279	14 091

Gyöngyöstarján adóbevételei és adóerősségi mutatója jelentős ingadozást mutat a vizsgált időszakban. 2019-ben még 32,1 millió forint körüli adóerősséggel és 14 407 forint/fő értékkel indult a település, azonban ez az érték 2021-re meredeken visszaesett (20,7 millió forint és 9 421 forint/fő). A visszaesés oka valószínűleg a gazdasági visszaesésben és a korlátozott helyi gazdasági potenciálban keresendő. 2022-től azonban fellendülés figyelhető meg, mely 2023-ban érte el a csúcspontját (42,5 millió Ft és 19 536 forint/fő). Ez a jelentős növekedés azonban ismét mérséklődött, amikor a mutatók közel azonosak lettek a 2019-es értékkel (32,1 millió Ft és 14 091 forint/fő). Az adatok alapján megállapítható, hogy a település adóbevételei erősen függenek a külső gazdasági környezettől és az állami támogatásoktól, ami alátámasztja a korlátozott helyi gazdasági potenciálra vonatkozó korábbi megállapításokat.

8. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

A szakdolgozat célja a magyar helyi adórendszer bemutatása és egy konkrét település, Gyöngyöstarján község példáján keresztül való elemzése volt. Az elvégzett elemzés alapján megállapítható, hogy a helyi adók – különösen a helyi iparüzési adó – meghatározó szerepet játszanak az önkormányzatok pénzügyi önállóságában és működési stabilitásában. Ugyanakkor a vizsgálat rávilágított arra is, hogy a települések adóbevételi potenciálja és gazdasági ereje jelentős eltéréseket mutat, ami közvetlen hatással van a közszolgáltatások színvonalára és a fejlesztési lehetőségekre.

8.1. Következtetések

1. A helyi iparüzési adó meghatározó, de ingadozó bevételi forrás. Gyöngyöstarján esetében a helyi adóbevételek 70-85%-át az iparüzési adó adja, ami a település gazdálkodását erősen függővé teszi a helyi vállalkozások teljesítményétől. A 2019-2024 közötti időszak kimagaslóan magas (2023: 60,7 millió Ft) és mélyponti (2021: 29,6 millió Ft) éveket is mutat, ami a külső gazdasági környezet (például a COVID-19 járvány) és a helyi gazdasági szerkezet sebezhetőségének hatását tükrözi. A 2024-es adat (45,9 millió Ft) a stabilizálódás jele, de egyben azt is jelzi, hogy a település nem képes tartósan fenntartani a 2023-as csúcseredményt.

2. A település gazdasági potenciálja korlátozott. Az adóerősségi mutató számítása (2024-ben 32,1 millió Ft, azaz 14 095 Ft/fő) egyértelműen alacsonynak minősíti Gyöngyöstarján önkormányzatának saját bevételi képességét az országos és megyei átlaghoz képest. Ez a helyi gazdaság szerényebb szerkezetéből, a nagyvállalkozások hiányából és a korlátozott ipari jelenlétből adódik. Az önkormányzat működése így nagyban támaszkodik az állami normatív és célzott támogatásokra.

3. A bevételi szerkezet kiegyensúlyozatlansága kockázatot jelent. A túlzott iparüzési adó-függés mellett a többi adónem – a kommunális adó és főleg az idegenforgalmi adó – bevételei viszonylag szerények. Bár a kommunális adó (2024: 11,6 millió Ft) stabil forrást biztosít, az idegenforgalmi adó bevétele (2024: 170 ezer Ft) elhanyagolható, ami azt jelzi, hogy a turizmus jelenleg nem jelentős gazdasági tényező. A gépjárműadó 2020-as központosítása tovább csökkentette a szabadon felhasználható forrásokat, növelve az állami forrásoktól való függést.

4. Az önkormányzat gazdálkodása stabil, de a fejlesztési potenciál korlátozott. A mérlegelemzés alapján Gyöngyöstarján pénzügyi helyzete kiegyensúlyozott, eladósodottsága alacsony, és a beruházások volumenében növekedés figyelhető meg. Ez a felelős gazdálkodásra utal. Azonban az alacsonyabb saját bevételi alap korlátozza az önkormányzat azon képességét, hogy nagyobb volumenű, hosszú távú fejlesztési projekteket önállóan indítson el.

8.2. Javaslatok a helyi adóztatás és gazdálkodás hatékonyságának növelésére

A fenti következtetések alapján az alábbi javaslatok fogalmazhatók meg Gyöngyöstarján önkormányzata és hasonló profilú települések számára:

1. A helyi gazdasági alapok erősítése és a vállalkozások ösztönzése:

- Aktív vállalkozásbarát politikák kidolgozása: A meglévő kis- és középvállalkozások megtartása és tőkeberuházásra ösztönzése érdekében érdemes megfontolni a helyi iparüzési adó kulcsának progresszív, kedvezményes alkalmazását a mikro- és kisvállalkozások számára egy bizonyos árbevételi küszöb alatt.
- Helyi termelők és szolgáltatók támogatása: Az önkormányzat preferálhatja a helyi vállalkozásokat közbeszerzései során, ezzel megerősítve helyi gazdasági köreit és közvetve növelve a jövőbeli iparüzési adó-alapot.
- Üzleti övezetek fejlesztése: Olyan infrastrukturális fejlesztések előnyben részesítése, amelyek új vállalkozások települését segítik elő (pl. összekötött közműves telekterületek kialakítása).

2. A bevételi források diverzifikálása:

- A turizmusfejlesztés lehetőségeinek kiaknázása: A Mátraaljai borvidék részeként Gyöngyöstarjának potenciál van a falusi és borturizmus fejlesztésében. Ennek érdekében javasolt a helyi rendezvények (pl. Nyitott Pincék Napja) országos marketingjének felerősítése, a kistérségi együttműködések (pl. turisztikai útvonalak) ösztönzése, ami hosszú távon növelheti az idegenforgalmi adó bevételt és a helyi kereskedelem forgalmát.
- Kommunális adó rendszer átgondolása: Bár a jelenlegi adó mértéke emelésének korlátai vannak, érdemes felmérni a lakosság véleményét és fizetőképességét egy esetleges, a Htv. keretein belül maradó, csekély emelésről, ha az a közszolgáltatások minőségének érzékelhető javulásához kapcsolódik.

3. Hatékonyabb forráshasználat és pályázati aktivitás:

- Proaktív pályázati stratégia: Mivel a saját források korlátozottak, kiemelt fontosságúvá kell tenni az EU-s és hazai pályázati források aktív és célzott megszerzését. A pályázati iroda vagy külső szakértő bevonásával lehetőség nyílik olyan projektek kidolgozására, amelyek a település hiányosságait pótolják (pl.: sportlétesítmény, közösségi ház fejlesztése) anélkül, hogy az önkormányzat működési költségvetését terhelnék.

- Költséghatékonyság növelése: A közszolgáltatások (pl. hulladékgazdálkodás, közvilágítás) szervezési formáinak, beszerzéseinek rendszeres felülvizsgálata, hogy a meglévő forrásokból a legtöbb és legjobb szolgáltatást lehessen nyújtani.

4. A pénzügyi tervezés és transzparencia erősítése:

- Többéves pénzügyi tervek készítése: A helyi adóbevételek ingadozásának kezelésére és a fenntartható fejlesztések megalapozására javasolt többéves pénzügyi keretek kidolgozása. Ez segíthet a váratlan bevételkiesések (pl. gazdasági visszaesés) elviselésében és a beruházások előre tervezésében.

- A lakossággal való kommunikáció fejlesztése: Az adóforintok felhasználásának átlátható bemutatása (pl.: éves beszámolók, infografikák) növelheti a lakosság bizalmát és hajlandóságát a közteherviselésre.

Végső megállapításként megállapítható, hogy Gyöngyöstarján önkormányzata egy stabil alapokon nyugvó, felelős gazdálkodást folytató település, amely azonban a korlátozott gazdasági potenciál miatt szembesül kihívásokkal. A jövőbeni siker kulcsa a helyi gazdaság ösztönzése, a bevételi források okos diverzifikálása és a külső források aktív hasznosítása lesz, mindezen a helyi közösség érdekeinek szolgálatában és a település élhetőségének megőrzése érdekében.

ÖSSZEFOGLALÁS

Dolgozatom célja az volt, hogy átfogó képet nyújtsak a helyi adóztatás rendszeréről Magyarországon, valamint bemutassam annak gyakorlati megvalósulását egy konkrét település, Gyöngyöstarján község példáján keresztül. Megerősítést nyert, hogy a helyi adók kulcsszerepet játszanak az önkormányzatok pénzügyi önállóságának megteremtésében és fenntartásában. Dolgozatom eredményei megerősítik, hogy a helyi adók nem csupán pénzügyi eszközt jelentenek, hanem a helyi autonómia és a közösségi felelősségvállalás egyik legfontosabb kifejeződése is. A Gyöngyöstarjánhoz hasonló kisebb települések számára a jövő kihívása lesz, miként tudják korlátozott forrásaikat a lehető leghatékonyabban felhasználni, hogy biztosítsák a település fejlődést és a lakosság jólétét.

A szakirodalmi áttekintés és a jogszabályi háttér elemzése rávilágított arra, hogy a helyi adóztatás alapelvei biztosítják a rendszer stabilitását és igazságosságát. A bevételek mértéke településenként jelentősen eltér, ami a gazdasági potenciál, a népességszám és az ipari háttér függvénye. Ezért az önkormányzatok között egyre élesebbek a különbségek a pénzügyi lehetőségek terén.

Gyöngyöstarján község önkormányzatának vizsgálata során megállapítható, hogy a település pénzügyi helyzete stabil, a gazdálkodás kiegyensúlyozott. A 2024. évi mérleg adatai szerint az önkormányzat vagyoni helyzete erős, beruházásai növekvő tendenciát mutatnak, és az eladósodottsági szint alacsony. Az eszközök döntő részét a tárgyi eszközök, ezen belül az ingatlanvagyon képezi, ami hosszú távon is biztosítja a közfeladatok ellátásának alapjait. A bevételi oldalon a helyi adók mérsékelt, de stabil forrást jelentenek, kiegészítve az állami támogatásokkal és a pályázati bevételekkel. Az önkormányzat pénzügyi politikájában megfigyelhető a felelősségteljes gazdálkodás, a fejlesztési források tudatos felhasználása. A beruházások növelése azt jelzi, hogy a község törekszik a szolgáltatások színvonalának emelésére, az infrastruktúra korszerűsítésére. A helyi adóztatás szintje nem terheli túl a lakosságot, megfelel a méltányosság és arányosság elvének.

Kisebbségi települések, mint Gyöngyöstarján, korlátozott adóbevételi lehetőségekkel rendelkeznek, mégis törekednek arra, hogy a rendelkezésükre álló forrásokból fenntartható, átlátható és hatékony gazdálkodást valósítsanak meg. A jövőben a helyi adópolitikák fejlesztésének iránya lehet, hogy az önkormányzatok nagyobb mozgásteret kapjanak a bevételeik növelésére, ugyanakkor megőrizték a társadalmi igazságosság és a méltányos közteherviselés elvét.

IRODALOMJEGYZÉK

- Antalóczy, G. (2001). *Adózási alapismeretek*. Budapest: Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft.
- Békés, B. (2022). *A jövedelem- és vagyoni típusú adók*. Budapest: Saldo.
- Bódi, F. (2021). *A helyi önkormányzatok születése Magyarországon*. Lakitelek: RETÖRKI.
- Czoboly, G. (2021). *Adózási és adótervezési ismeretek*. Budapest: Saldo.
- Császár, Z. (2025). *Adózás 2025*. Budapest: Saldo.
- Feik, C. (2019). *Magyarország helyi önkormányzatai*. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó.
- Heizer-Kiss, Z. (2014). *Helyi adók és gépjárműadó jogmagyarázata*. Budapest: Saldo Zrt.
- Kecső, G. (2016). *A helyi önkormányzatok pénzügyi jogi jogállása*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó Kft.
- Kecső, G. (2024). A helyi (és települési) vagyonadók arányossága az Alkotmánybíróság legújabb gyakorlatában. *Kúriai Döntések (BH) Fórum rovata*, 910-916.
- Kovács, A. (2021). Az építmény- és telekadó szerepe a helyi költségvetésekben. *Magyar Közigazgatás*, 60-77.
- Kovács, A. (2024). *Helyi iparűzési adó*. Budapest: Saldo.
- Kovács, F. (2024). *Adóeljárési jogszabályok (ART., AIR., AVT.) magyarázata*. Budapest: Saldo.
- Lakatos, M. (2025). *Taxation in General: Hungarian Tax System*. Budapest: Akadémia kiadó.
- MTÜ, M. (2023. november 30.). Turizmus 2.0. *Turizmus 2.0 - Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030*, old.: 68.
- Nagy, M. (2023). *A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata*. Budapest: Orac.
- Róth, A. (2024). *Számviteli esettanulmányok 2024*. Budapest: 2024.
- Sándorné Új, É. (2019). *Adózási ismeretek alkalmazása*. Budapest: Saldo.
- Szabó, A. (2022). *Az adó- és vámhatósági ellenőrzések komplex rendszere*. Budapest: Saldo.
- Szabó, I. (2017). *A feltételes adómegállapítás hazai és nemzetközi szabályozása*. Budapest: Saldo.
- Szalai, É. (1999). *Államigazgatási jog/Helyi önkormányzatok/Közigazgatási eljárási jog (segédanyag)*. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Jogi Továbbképző Intézet.
- Szilovics, C. (2021). *Az adózás eredetéről - Az adórendszerek ősi gyökerei*. Budapest: Novissima Kiadó Bt.
- Tóth, B. (2024). *A magyar települési önkormányzatok az államháztartási számvitelben*. Budapest: Saldo.

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99000100.tv>

https://www.asz.hu/en/doc_year/2023

https://perepo-dolgozat.uni-pannon.hu/id/eprint/25784/1/szintai_1%C3%A1szl%C3%B3_2021jan_publikus.pdf
2025.10.10.

https://www.asz.hu/dokumentumok/Elemzes_KT_2024Ifelev.pdf

<https://or.njt.hu/eli/729084/r/2025/10#ME2>

<https://or.njt.hu/eli/729084/r/2015/16>

<https://or.njt.hu/onkorm/1:4:485:-:1:-:1/50>

<https://or.njt.hu/eli/729084/r/2025/10>

<https://allamhaztartas.kormany.hu/download/2/18/a2000/Tajekoztato%20-%20gepjarmuado%20megosztas.pdf>

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2400090.tv>

<https://nepeseginfo.hu/gyongyostarjan-nepessege-lakossaga>

<https://or.njt.hu/eli/729084/r/2024/7>

<https://or.njt.hu/eli/729084/r/2023/9>

<https://or.njt.hu/eli/729084/r/2022/7>

<https://or.njt.hu/eli/729084/r/2020/11>

TÁBLÁZATOK ÉS ÁBRÁK JEGYZÉKE

Ábrajegyzék:

1. ábra: Gyöngyöstarján helyi adóinak összege (adatok Ft-ban)	33
2. ábra: Helyi adók összege 2019-ben.....	36
3. ábra: Helyi adók összege 2024-ben	36

Táblázatjegyzék:

1. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata egyszerűsített (összevont) mérleg 2024.	23
2. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérleg forrás oldal 2024. ..	24
3. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérlege 2023.	25
4. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérlege 2022.	26
5. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérlege 2021.	27
6. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérlege 2020.	28
7. táblázat: Gyöngyöstarján Község Önkormányzata összevont mérlege 2019.	29
8. táblázat: Gyöngyöstarján helyi adójának összetétele 2024-2019-ig.....	32
9. táblázat: Gyöngyöstarján iparüzési adójának összege	34
10. táblázat: Gyöngyöstarján kommunális adójának összege	34
11. táblázat: Gyöngyöstarján idegenforgalmi adójának összege	35
12. táblázat: Gépjármű adóbevételek összege 2016-2019-ig	35
13. táblázat: Adatok az egy főre jutó adóerő-képességi mutató számításához 2024-es évben41	
14. táblázat: Gyöngyöstarján adóerősségi mutatója 2019-2024 között	42

Képek:

<https://csodalatosmagyarország.hu/hirek/itthon/paratlan-latvany-a-gyongyostarjanba-vezeto-ut-menten-viragzo-verszilva-fasor/>

https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:HUN_Gy%C3%B6ngy%C3%B6starj%C3%A1n_COA.jpg

<https://or.njt.hu/eli/729084/r/2025/10#ME2>

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve: VISSONTAI REKA
A Hallgató Neptun kódja: FFJ3QM
A dolgozat címe: ADÓZÁS-HELYI ADÓK
A megjelenés éve: 2025
A konzulens intézetének neve: VIDÉKFEJLESZTÉSI ÉS FEJLŐDÉSPOLGÁRTÁRSÁG
A konzulens tanszékének a neve: BEFEKTETÉSI, PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitóri rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitóri rendszerében.

Kelt: GYÖNGYÖS, 2025 év október hó 29. nap

Visontai Reka
Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Visontai Réka
Neptun-kódja:	JFJ3QM
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	X BSc/BA ☐ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb:
Tantárgy neve/kódja*:	Szakdolgozat
A munka címe:	A helyi adók szerepe Gyöngyöstarján önkormányzatának életében

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrekció, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)
Ötletelés, forrás gyűjtés	ChatGPT	

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka **mellékletében való csatolása szükséges.**)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve, verziója, elérhetősége	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

	verziója, elérhetősége		bejegyzésének sorszáma

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....

.....

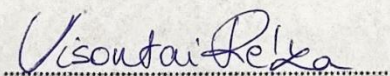
.....

.....

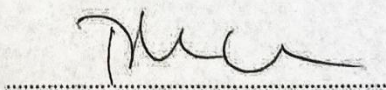
4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: Gyöngyös, 2025. november hó 3. nap

Hallgató aláírása

Konzulens/Témavezető aláírása

NYILATKOZAT

Visontai Réka (JFJ3QM) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem²

Kelt: Gyöngyös, 2025 év november hó 3. nap

belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.